

KANEGEM IN DE 18de EEUW

Het zag er naar uit dat de 18de eeuw zou beginnen zoals de vorige geëindigd was: met oorlog. De periode van vrede na de Negenjarige Oorlog (1688-1697) was van korte duur, want vier jaar later brak de Spaanse Successieoorlog uit die van 1701 tot 1713 alweer twaalf lange jaren duurde. Deze oorlog, waarvan opnieuw de kleine man het grootste slachtoffer werd, eindigde met de Vrede van Utrecht en had als resultaat dat wat nu *Frans-Vlaanderen* is definitief door Frankrijk werd geannexeerd. Halfweg de 18de eeuw volgde nog de Oostenrijkse Successieoorlog die duurde van 1740 tot 1748 en die ook ten dele in onze contreien werd uitgevochten. De 18de eeuw eindigde met de Brabantse Omwenteling en de perikelen ten gevolge van de Franse Revolutie, de Boerenkrijg en de bezetting door de Napoleontische legers.

Na de zware demografische crisis van de 17de eeuw, volgde tussen 1715 en 1797 een grote bevolkingsaan groei. Tijdens de 18de eeuw werd de Kanegemse bevolking, die in 1650 omtrent de 600 eenheden telde, bijna verdriedubbeld tot 1600 à 1700 inwoners. Dit had tot gevolg dat er een verdere grondversnippering en aangroei van dwergbedrijfjes plaatsvond. In 1572 was 67,5% van de landbouwbedrijven kleiner dan 5 hectaren; 36,5% van de hoeven was zelfs kleiner dan 1 hectare. Twee eeuwen later - in 1765 - was die tendens nog met 10% gestegen: 78% van de hoeven telde minder dan 5 hectaren. Dit betekent dat de grote sociale ongelijkheid nog groter was geworden.

Uiteraard waren die minieme bedrijfjes nauwelijks rendabel, maar dankzij de aardappelteelt kon met nog net overleven. Die keuterboertjes moesten aan een bijkomend inkomen zien te geraken. Die vond men in de huisweefnijverheid, als thuiswever en spinner of spinster. Er onstond een proletariaat van wevers en spinsters die zo hun droge boterham proberen te verdienen. Dagloners gingen bij de boeren in daghuur om er te hekelen, te spinnen of te weven en hun beroep was dan nog net leefbaar.

Helemaal op het einde van de 18de eeuw was 72% van de Kanegemnaars in de landbouw actief, hetzij als landbouwer hetzij als landarbeider. De lonen van de landarbeiders werden tussen 1760 en 1830 ongeveer gehalveerd, terwijl de pachtprizen verviervoudigden. Grootgrondbezitters en de rijk geworden industriëlen uit de steden kochten boerderijen en landbouwgrond als belegging.

De Kanegemse bodem - zandleemgrond - was geschikt voor alle gewassen. Tot eind 17^e eeuw verbouwde men er vooral graan (tarwe, rogge), boekweit, spelt, koolzaad, klaver en vlas. Brood en pap vormde het voornaamste voedsel van de gewone buitenmensen. De invoering van de aardappel in het begin van de 18de eeuw bracht daar verandering in en in de 19de eeuw was de aardappel het belangrijkste voedsel voor massa.

Bijna een kwart (22,5%) van de bevolking was in de secundaire sector tewerkgesteld : vooral in de huiselijk georganiseerde textielnijverheid. Een telling uit 1739 wijst uit dat er te Kanegem 225 personen werkzaam waren als huiswever of spinner. Kanegem behoorde in de 18de eeuw tot het centrum van deze industrie. Slechts 5,5% vond zijn broodwinning in de tertiaire sector: ambachtslui, zoals de smid, de molenaar, de bakker etc ¹.

---

¹ B. DE CONINCK, Kanegem (1647-1797), Een historisch demografische studie van een West-Vlaamse plattelandsgemeenschap : http://www.ethesis.net/kanegem/kanegem_deel_1.htm

GENERATIE XVIII

TAK A

TAK A

XVIII.1. PETRUS LIVINUS MEIRHAEGHE

Petrus Livinus Meirhaeghe werd te Tielt geboren op 12 november 1731 als zoon van Jan Meirhaeghe en Petronilla Alliet (XVII.1-A). Doopheffers : Pieter Alliet en Maria Josepha Jochem. Hij bracht te Tielt zijn jeugd door tot zijn moeder na de dood van vader naar Ruiselede verhuisde.

Petrus Livinus (meestal gewoon Pieter genaamd) Meirhaeghe huwde op 32-jarige leeftijd te Ruiselede op 18 januari 1763 met de zeven jaar jongere **JOANNA CATHARINA LAZEUR**. Zij werd te Ruiselede geboren op 23 december 1738 als dochter van Adriaen Lazeur en Maria Barbarina Versluys. Uit hun huwelijk werden over een periode van 14 jaar slechts drie kinderen geboren:

1. PETRUS JOSEPHUS (FRANCISCUS) MEIRHAEGHE

Geboren te Ruiselede op 25 november 1763. volgt onder XIX.1.

2. Naamloos kind van het mannelijk geslacht.

Geboren te Ruiselede op 21 december 1766 en de volgende dag overleden.

3. JOANNES FRANCISCUS MEIRHAEGHE

Geboren te Ruiselede op 16 juni 1777. volgt onder XIX.2.

Het gezin betrok *“binnen de prochie van Ruysselede onder haere Maj(esteits) Jurisdictie een behuyst ende bescheurt hofstedeken met de landen en gewheet daarmede gaende, sijnde den westcant, dies den oostcant competeert aen Joannes Verhaege, groot over dit deel drie bunderen”*. Petrus Livinus Meirhaeghe, die vanaf 1768 buitenpoorter van Kortrijk werd, baatte dus de helft van een hoeve van ruim 4 hectaren uit die hij gekocht had van de echtgenote van voornoemde Jan Verhaeghe, die de wederhelft bewoonde. De koop was belast met een rente van 300 pond groot *“aen viere ten honderd”*.

Dit gezin wordt vermeld in een lijst met landbouwers die getroffen werden door *“de koeplaag”*, een ziekte waaraan het vee stierf, en die in 1774 Ruiselede teisterde. Daaruit leren we dat Pieter Meirhaeghe twee koeien bezat.

Moeder Joanna Catharina Lazeur was pas veertig jaar wanneer ze te Ruiselede overleed op oudejaarsavond 1778. Het jongste kind is dan anderhalf jaar oud. Petrus Livinus Meirhaeghe overleed een jaar later te Ruiselede op 20 januari 1780. Hij werd 49 jaar oud. Jan Corneel Meirhaeghe, oom van de wezen, en Pieter Lazeur werden als voogden aangesteld over de twee weeskinderen. Op 26 januari 1780 – een week na het overlijden van de vader - volgde een openbare verkoping of *“venditie van de meubelen ende huyscatheylen, hetgonne naer aftreck betaelynghe van diversche schulden noch is bedraegende ter somme van 44 pond, 10 schellingen, 6 groten”*. *“Den lantprijs bestaende in dricht ende saet, vette in het lant en binnen hove, taille van houtte, calck en stroo, is tesaemen geextimeert (geschat) door den geswooren prijser sr. Jan Charles De Roo ter somme van 18 pond, 16 schellingen, 8 groten”*.

Het sterfhuis had ook schulden :

- *Aen de vrouw Cassina de Boulers tot Gendt over een jaer crois der voorenstaende rente : 12 pond groot ;*
- *Aen Tresia Silversmit over het capitael van eene obligatie bedraegende 30 pond groot, comt alhier in courant tot : 35 pond ;*
- *Aen de weduwe Joseph Lootens (= Petronilla Meirhaeghe zie XVII.1.5) over geleent gheldt tot : 2 pond, 12 schellingen, 6 groten ;*
- *Aen Jan Meirhaeghe over 5 daeghen wercken : 6 schellingen, 8 groten ;*
- *Aen Pieter Martelle over de doorkiste : 10 schellingen ;*
- *Over het voorschot in het houden van de maeltijd ten uytvaerde : 10 schellingen.*

Wanneer de balans werd opgemaakt, bleken de “baeten” de “commeren” elkaar ongeveer in evenwicht te houden. Er restte een batig saldo van 15 schellingen, 9 groten. Beide weeskinderen kregen ieder een kwart daarvan of 3 schellingen, 11 groten, 3 deniers, al bij al een erg miniem bedrag ².

XVIII.2. JAN CORNEEL MEIRHAEGHE

Jan Corneel (Joannes Cornelius) Meirhaeghe werd te Tielt geboren op 3 november 1742 als zesde kind van Jan Meirhaeghe en Petronilla Alliet (XVII.1-A). Doopheffers: Corneel Alliet en Joanna Maria Van Renterghem.

Jan Corneel Meirhaeghe huwde op 26-jarige leeftijd te Ruiselede op 5 mei 1768 met **MARIA FRANCISCA DOBBELAERE**. De bruid werd te Ruiselede geboren op 8 mei 1740 als dochter van Guillielmus Dobbelaere en Maria-Catharina Vande Voorde. De jonggehuwden vestigden zich als landslieden op de Kanegemse Oosthoek waar ze een hoevetje van 374 roeden, gelegen langs de Poekeweg, pachtten van Pieter De Roo. Te Kanegem werden drie kinderen geboren. In 1780 verhuisde het gezin naar Ruiselede waar hun vierde en laatste kind ter wereld kwam. De drie dochterjes stierven heel jong en alleen de oudste zoon zou het geslacht voortzetten :

1. JOANNES FRANCISCUS MEIRHAEGHE

Geboren te Kanegem op 15 oktober 1769.

volgt onder XIX.3.

2. ISABELLA ROSA MEIRHAEGHE

Geboren te Kanegem op 25 februari 1775. Doopheffers : Pieter Frans Dobbelaere en Petronilla Meirhaeghe. Isabella Rosa overleed te Ruiselede op 5 juni 1782 als kind van zeven.

3. JACOBA ANGELA MEIRHAEGHE

Geboren te Kanegem op 19 december 1778. Doopheffers : Augustijn Meirhaeghe en Veronica Dobbelaere. Dit dochtertje overleed acht maand later te Kanegem op 2 augustus 1779.

4. CATHARINA MEIRHAEGHE

Geboren te Ruiselede op 11 september 1781. Doopheffers : Joseph Dobbelaere en Anna Maria Lootens. Catharina stierft zestien dagen na de geboorte te Ruiselede op 27 september 1781.

² RAK, Wezerij, reg. 158, f° 363 v- 364 v.

“Werkman” Jan Corneel Meirhaeghe overleed in zijn 72ste levensjaar op 30 december 1814 in zijn woning op de Strokotwijk te Ruiselede. Zijn weduwe Maria Francisca (De) Dobbelaere volgde hem vier jaar later in 1818.

XVIII.3. AUGUSTINUS MEIRHAEGHE

Augustijn Meirhaeghe werd geboren te Tielt op 25 maart 1746 als laatste kind van Jan Meirhaeghe en Petronilla Alliet (XVII.1-A). Doopheffers: Pieter Vandeweghe en Maria Anna Snauwaert. Zijn vader overleed een maand na zijn geboorte.

Augustijn Meirhaeghe huwde te Ruiselede op 11 september 1770 met **MARIA CORNELIA WILLEMS**, dochter van Jan. Hun huwelijk werd met vier kinderen gezegend :

1. PETRUS JOSEPHUS MEIRHAEGHE

Geboren te Ruiselede op 3 juni 1771. Doopheffers : Petrus Meirhaeghe en Catharina Jacoba Vande Kerckhove. Pieter Joseph overleed als 10-jarige knaap te Wingene op 12 december 1781.

2. LUDOVICUS MEIRHAEGHE

Geboren te Ruiselede op 9 december 1773. volgt onder XIX.4.

3. ISABELLA THERESIA MEIRHAEGHE

Geboren te Ruiselede op 6 oktober 1778. Doopheffers : Jan Corneel Meirhaeghe en Isabella Rosa Quintyn.

4. MARIA AGNES MEIRHAEGHE

Geboren te Ruiselede op 6 oktober 1778. Doopheffers : Petrus Meirhaeghe en Agnes Willems. Maria Agnes Meirhaeghe overleed op 63-jarige leeftijd te Aarsele op 6 maart 1841 in de woning van Karel Lambrecht, waar ze wellicht als meid in dienst was. Deze laatste deed de overlijdensaangifte. In de akte lezen we dat Agnes ongehuwd was, aan de kost kwam als “*spinster*” en dat haar ouders “*onbekend*” waren... Haar vader was op dat ogenblik inderdaad reeds zestig jaar overleden.

Augustijn Meirhaeghe verhuisde omstreeks 1780 van Ruiselede naar buurdorp Wingene. Het gezin had het zeker niet breed en leefde zelfs op de armoedegrens. Hun naam staat namelijk genoteerd in de dis- of armenrekeningen. We citeren voor het jaar 1780 : “*betaelynghe aen Augustin Meirhaeghe tot Wyngene : 19 schellingen, 3 groten*” en in 1781 ontving hij “*1 pond, 15 schellingen, 11 groten*” steungeld. Augustijn Meirhaeghe overleed te Wingene op 6 januari 1782. Hij werd geen 36 jaar oud...

TAK B

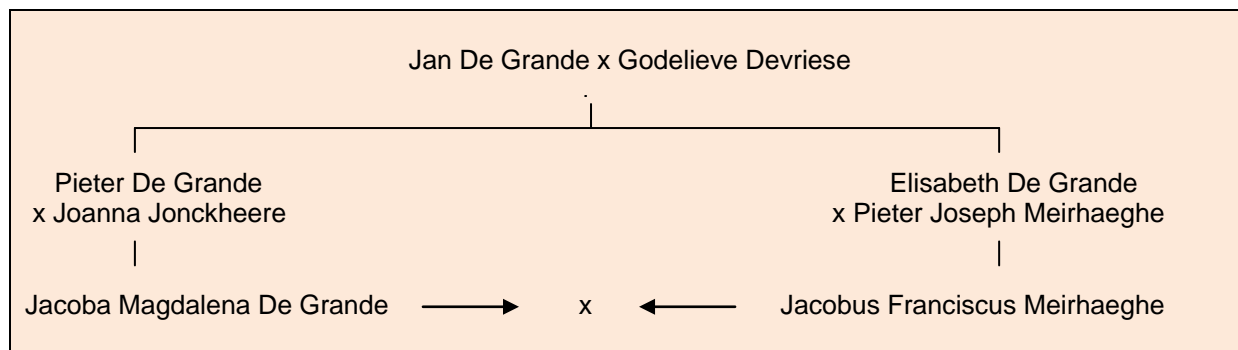
TAK B

XVIII.4. JACOBUS FRANCISCUS MEIRHAEGHE

Jacobus Franciscus Meirhaeghe werd te Kanegem geboren op 31 maart 1739 als derde kind en oudste zoon van Pieter Joseph Meirhaeghe en Elisabeth De Grande (XVII.2-B). Hij werd nog diezelfde dag gedoopt en kreeg Jacobus Meirhaeghe en Magdalena De Grande als peter en meter.

De jongen was pas tien jaar oud toen zijn vader overleed. Nadat zijn moeder hertrouwd was, bracht hij zijn verdere jeugd te Aarsele door op de hoeve van zijn stiefvader Constantijn Allaert. In 1768 werd hij, na het overlijden van zijn moeder, als voogd aangesteld over zijn nog minderjarige broer Pieter Jan Meirhaeghe.

Jacobus Franciscus Meirhaeghe huwde te Tielt op 29 februari 1772 met zijn volle nicht **JACOBA MAGDALENA DE GRANDE**. Zij werd te Tielt geboren op 19 december 1741 als dochter van Pieter De Grande en Joanna Dejonckheere. Bruidegom en bruid waren allebei kleinkinderen van Jan De Grande en Godelieve Devriese, zoals onderstaand schema duidelijk maakt :

Jacoba Magdalena De Grande was, op 19-jarige leeftijd, al eens eerder gehuwd, m.b. op 8 april 1761 met **Pieter Wille**, zoon van Jan. Toen de ouders van Jacoba Magdalena allebei in één week tijd werden begraven – Joanna Jonckheere op 28 december 1760 en Pieter Degrande op 2 januari 1761 - huwde zij dus met Pieter Wille die de uitbating van de ouderlijke hoeve op zich nam. Deze hoeve was gelegen op het grondgebied van Tielt-Buiten én Kanegem en was "groot met land, bosch ende geweet ontrent 5 bunders". Dit eerste huwelijk resulteerde in de geboorte van vijf kinderen : Pieter Jacob Wille (° 8.1.1762), Barbara Theresia Wille (° 11.10.1763), Maria Anna Wille (° 23.2.1766), Emmanuel Wille (° 1768) en een postuum geboren kind. Want inderdaad, wanneer vader Pieter Wille overleed in augustus 1771, draagt Jacoba Magdalena De Grande nog zijn vijfde kind...

Via de "staet ende inventaris" die na het overlijden werd opgemaakt, weten we dat boer Wille "een swijn, een vet swijn, een veerse ende drie coeybeesten" op stal had³. Tussen de inboedel treffen we o.m. aan : "drie spinnewielen, weefgetauwe, saege, tinne taillioiren, bierglaesen, thepot en themoorken, marmijtte met copere schijve, 125 pont verckenvleesch, de biehurde met seven biebuycken, brootberdels, reepe, scheirmeulen enz". Van een zekere welstand getuigen ook : "een gauden cruyce, twee gauden ryngen, silveren dose, silveren priem". Boer Wille had eveneens enkele dienstboden in dienst aan wie hij nog meer dan 10 pond groot schuldig was. Na aftrek van de schulden bleef er 188 pond groot te verdelen tussen de wezen en hun moeder.

Door zijn huwelijk met de weduwe Wille had Jacobus Franciscus Meirhaeghe meteen de zorg voor een kroostrijk gezin van vijf stiefkinderen. Hij nam nu op zijn beurt de uitbating van de hoeve in uitbating over en uit het huwelijk met zijn nicht én buurvrouw werden te Tielt nog vijf kinderen geboren, waarvan er drie als kind overleden :

1. CAROLUS MEIRHAEGHE

Geboren te Tielt op 17 mei 1774 en er 16 maanden later overleden op 30 september 1775.

³ RAK, Wezerij Kortrijk, Tielt, 149.

2. CAROLUS MEIRHAEGHE

Geboren te Tielt op 13 november 1776.

volgt onder XIX.5.

3. JACOBUS MEIRHAEGHE

Geboren te Tielt op 7 december 1779 en er als knaap van 5 ½ jaar overleden op 11 mei 1785.

4. AUGUSTINUS MEIRHAEGHE

Geboren te Tielt op 27 november 1782.

volgt onder XIX.6.

5. FRANCISCA MEIRHAEGHE

Geboren te Tielt op 27 mei 1785 en er overleden op 19 april 1795 (9 j. 11 m).

Jacobus Franciscus Meirhaeghe staat in de Kortrijkse poortersregisters ingeschreven tot in 1795. Hij bleef dus poorter tot deze instelling door de hervormingen van de Franse Revolutie werd opgegeven.

Jacoba Magdalena De Grande overleed te Tielt op "6 *germinal van het 12de jaar van de Franse Republiek*", ofwel op 27 maart 1804. Jacobus Franciscus Meirhaeghe stierf te Tielt op het gehucht "Tommehouck" op 1 oktober 1809. Hij werd zeventig jaar oud. Zijn zoon Carolus ondertekende de overlijdensakte als "Charles Meirhaege".

TAK C

TAK C

XVIII.5. JOANNES FRANCISCUS MEIRHAEGHE

Joannes Franciscus (Jan Francies) Meirhaeghe werd geboren te Tielt op 7 juli 1744 als derde kind van Augustijn Meirhaeghe en Maria Anna Snauwaert (XVII.3-C). De pastoor noteerde in het Tielste parochieregister : "8 *july 1744 baptizavi Joannem Franciscum, filium Augustini Meerhagen et Mariae Annae Snauwert conjugum, natum heri hora decima vesperi (22 u); susceperunt : Joanno Meirhaghe et Christina Saelens*".

De jongen was zes jaar oud wanneer zijn vader van Tielt-Buiten naar Kanegem verhuisde en op 10-jarige leeftijd verloor hij zijn moeder. Zijn drie broers en twee zussen stierven allen heel jong en hij is de enige van dit gezin die de huwbare leeftijd bereikte.

Op 21 januari 1769 noteren we te Kanegem de *ondertrouw* van Jan Francies Meirhaeghe met buurmeisje **MARIA AGNES BRAET**. Veertien dagen later, op 14 februari 1769, werd in de Sint-Baafskerk van Kanegem hun huwelijk ingezegend.

De bruid, die twee jaar ouder was dan de bruidegom, werd te Tielt geboren op 2 mei 1742 als jongste kind van Pieter Braet en Joanna Verstraete. Haar vader Pieter Braet werd te Tielt geboren op 23 januari 1700 als zoon van Lucas Braet en Judoca Deloddere. Diens vader Lucas, zoon van Corneel Braet, pachtte op Tielt-Buiten een hofstede van Jan Lambrecht. Hij bezat o.m. "vier *coijen en twee renders, een peirt en twee waeghens*", wat op een zekere welstand wijst. Pieter Braet huwde te Tielt op 26 mei 1725 met Joanna Verstraete die te Tielt geboren werd op 6 januari 1702 als dochter van Livinus Verstraete en Judoca Blancke.

Het echtpaar Pieter Braet - Joanna Verstraete vestigde zich als landbouwers op Tielt-Buiten, waar hun zeven kinderen geboren werden : Jan-Baptiste Braet (° 14.1.1727, huwde Theresia Deschepper), Maria Joanna Braet (° 24.12.1728, huwde Pieter-Joseph Verschaeve), Maria Jacoba Braet (° 19.3.1731), Pieter Joseph Braet (° 30.12.1733), Jacobus Franciscus Braet (°

2.6.1736, huwde Petronilla Deweerdt), Cecilia Braet (° 30.3.1739, huwde Ignace Dobbels) en Maria Agnes Braet (° 2.5.1742, huwde Jan Francies Meirhaeghe). Omstreeks 1750 verhuisde het gezin Braet van *Tielt-Buyten* naar de Kanegemse Westhoek. Pieter Braet pachtte er van Juffrouw Cabilliau een *“hofstedeke met 3 bunders en 289 roeden land”*. Deze hoeve was gelegen op het kruispunt van de weg Ruiselede-Tielt met de huidige Flessestraat, rechtover de herberg *Den Ondank*. Vader Pieter Braet, *“buytenpoorter van Cortrijcke”*, overleed te Kanegem op 21 november 1780. Hij was 80 jaar. Zijn echtgenote Joanna Verstraete overleed vier jaar later te Kanegem op 13 maart 1784.

Na zijn huwelijk nam Jan Francies Meirhaeghe de uitbating van de ouderlijke hoeve over van Willem Slosse (zie XVII.3-C). Vader Augustijn Meirhaeghe en broer en zus Pieter Joseph en Joanna Maria Meirhaeghe vinden er ook een thuis.

Uit het huwelijk van Jan Francies Meirhaeghe en Maria Agnes Braet werden te Kanegem vier kinderen geboren :

1. PETRUS JOSEPHUS MEIRHAEGHE

Geboren te Kanegem op 21 december 1769.

volgt onder XIX.7.

2. JOANNES JACOBUS MEIRHAEGHE

Geboren te Kanegem op 1 oktober 1772.

volgt onder XIX.8.

3. JACOBA MEIRHAEGHE

Geboren te Kanegem op 27 oktober 1774. Doopheffers : Pieter Joseph Meirhaeghe en Maria Jacoba Braet. Dit dochtertje overleed geen drie maand later op 8 januari 1775.

4. MARIA JACOBA MEIRHAEGHE

Geboren te Kanegem op 12 april 1776. Doopheffers : Joseph Braet en Theresia Deschepper. Zij huwde te Kanegem op 24 mei 1798 met *“herbergier en negotiant”* **CORNELIS VANDE WALLE** uit Aarsele. Hij werd te Aalter geboren op 19 maart 1765 als zoon van Matthijs Vande Walle en Maria Anna Neerynck. Het echtpaar Vande Walle-Meirhaeghe vestigde zich te Aarsele waar hun kinderen geboren werden. Maria Jacoba Meirhaeghe overleed op 26-jarige leeftijd te Aarsele op 8 mei 1802.

In het 18de- eeuwse Vlaanderen stond de kerk nog stevig in het midden van de dorpsgemeenschap. Pastoor Goeminne had het echter moeilijk om op zon- en feestdagen al zijn schapen in de Kanegemse Sint-Baafskerk voor de diensten te verzamelen. Niet dat de dorpelingen in deze eeuw van Verlichting plots vrijdenkers waren geworden, neen, hier waren gewoon praktische oorzaken in het spel : de kudde vond de stal niet meer omdat *“de clocke hangende inden thoren te cleijne was ende daerdoor veele abusen veroorsaekt wierden...”*

Op 20 mei 1775 werd te Kanegem in dit verband een *“Enqueste ende Besouck”* of een bevraging van de inwoners georganiseerd naar aanleiding van diverse klachten van Kanegemnaars die beweren dat ze het luiden van de kerkklok slecht of helemaal niet kunnen horen ⁴. Eén van de ondervraagden in Jan Francies Meirhaeghe. Ook hij verklaarde dat hij daar op de verre Westhoek de kerkklok niet hoorde, met alle gevolgen vandien. Dit is wat Francies aan de enquêteurs onder eed vertelde :

---

⁴ RAG, Fonds Bisdom, Kanegem, nr 3334, f° 18.

Francies Meerhaege, oudt 30 jaeren, geboortigh op Thielt Buyten, lantsman van stile, oorconde gedachvaert, in eede gestelt, gehoort ende geexamineert, segt, tuygt ende verclaert op eedt, hedent bij hem in onse handen gedaen, dat hij nu sedert de seshien jaeren fixelick leeft binnen de prochie van Caenegem inden Westhouck, aldaer ontrent een quaertier en half in rechte line vande kercke.

Hij verclaert waer te sijn dat hij, sijnde buyten sijnen huuse op sijn hof ofte landt, ende als het elder ende stille weder ende den windt suydtoost is, can hooren luyden ofte clippen de clocke hangende inden thoren vande kercke van Caenegem, ende dat nochmaer als den windt niet te straf en is. Verclaerende voorts als den windt niet suydtoost en is dat hij somwijlen deselve clocke op acht daghen niet eens en is hoorende.

Hij segt waer te sijn dat hij soo wel als andere prochiaenen bij sijne wete differente mael tot Caenegem te laete gecommen sijn inde goddelicke diensten, omdat sij de clocke niet en hadden connen hooren ende dat het onderandere eens is geschiet dat hij en sijnen gebuer Jan Deweerdt, genootsaekt hebben geweest te gaen naer de prochie van Ruysselede om misse te hooren.

Hij segt noch waer te sijn dat hij, gelijk oock andere prochiaenen van Caenegem, om het selve gebreck, aldaer oock dickwils te vroegh naerde goddelicke diensten sijn gecommen als wanneer sij hun hebben moeten amuseren in herbergen ofte andere plaetsen ; naementlick inden winter om hun vande caude te bevrijden.

Den deposant verclaert waer te sijn dat hij van over veele jaeren sedert dat hij binnen de prochie is woonende, heeft weten ende hooren claegen dat de clocke, hangende inden thoren vande kercke, te cleyne was en niet genoegh en conde gehoort worden. Ondertekend met mercq.

De naaste buur en achterneef van Francies, Jan Deweerdt, kleinzoon van Steven en Maria Meirhaeghe, verklaarde ongeveer hetzelfde. Hij merkte echter nog op dat *“hij ende andere van sijne gebueren om alle hetselve te voorkomen, slaegen ofte horologien (uurwerk-klokken) hebben gecocht om hun naer de ure te reguleren, vermits sij dickwils de clocke niet en hooren”*. Later zullen we constateren dat ook Francies Meirhaeghe een *“pendul orologie”* bezat. Meteen kennen we ook de reden waarom hij zich dit luxe-object had aangeschaft. De verklaring van Deweerdt toont ons ook hoe belangrijk de kerkklok was teneinde de dorpelingen toe te laten om *“hun naer de ure te reguleren”*. Het buitenleven verliep op het ritme van de torenklok en uurwerken waren voor de gewone man een kostbare luxe.

Om al deze beweringen op hun waarheid te toetsen deden de enquêteurs een rondgang naar de verste uithoeken van de parochie terwijl de kerkklok geluid werd. Hun conclusie luidde dat de torenklok inderdaad veel te zwak was om in alle uithoeken van het dorp gehoord te kunnen worden en de klachten werden ontvankelijk verklaard. Overigens werd de kerk zelf, die in een deplorabele toestand verkeerde, in 1779 op initiatief van pastoor Goeminne hersteld en verruimd. Deze oude kerk werd omstreeks het jaar 1900 afgebroken en in december 1910 werd de huidige majestueuze *Kathedraal van te Lande* in gebruik genomen.

Het *Landtboeck van Canegem* illustreert hoe Jan Francies Meirhaeghe tijdens de eerste jaren van zijn huwelijk zijn erf met één hectare uitbreidde tot een totaal van ruim zes hectaren eigendom. Hij kocht van Isabelle Vanderhaegen een stuk land van 225 roeden dat met de oostzijde grensde aan de Pontestraat, dit is de huidige Nagelstraat. Van Walrandus de la Housse, griffier van Tielt, kocht hij *“een mersch van 150 roeden gelegen op tgescheet van Caneghem en Thielt”*.

Poorter Jan Francies Meirhaeghe was blijkbaar een ondernemend landbouwer die goed op weg was om zijn gezin een zekere welstand te bezorgen. Zijn vroegtijdige dood brak echter alle ambities in de knop... Hij was geen 32 jaar oud als hij te Kanegem overleed op 10 januari 1776. Op dat moment was zijn echtgenote zwanger en drie maand na zijn dood werd hun vierde kind Maria Jacoba geboren.

Op 15 juli 1776 werd een boedelbeschrijving van het sterfhuis opgemaakt die integraal volgt⁵. Via een doorgedreven analyse van deze staat van goed zullen we een beeld schetsen van de levensomstandigheden waarin onze voorouders in die dagen leefden.

Staet ende inventaris van alle de baeten ende commeren bleven ende bevonden ten sterfhuysse van wijlen Francis Meerhaeghe fs. Augustijn, overleden buytenpoorter van Cortryck, binnen de prochie van Caeneghem op den thienden januarij 1776 (wiens ziele den heere genadig zij), ten welcken sterfhuysse houderigge gebleven is Marie Agnes Braet fa. Pieter, hebbende den overleden achter gelaeten voor sijne hoirs ende erfgenaemen tot twee onbejaerde kinderen ter weirelt ende een in utio (in baarmoeder), met naemen Pieter-Joseph, oudt omtrent de seven jaeren ende Joannes, oudt ontrent de drie jaeren ende het posthume met naeme Jacoba Meerhaege, oudt ontrent twee maenden, alsoo te saemen drie kinderen ende hoirs vanden overlenenen bij hem met deze houderigge ter presentie van Augustinus Meerhaeghe, vader vanden overledenen ende Joannes Braet, broeder ven d'houderigge, beede tot Caeneghem, respectivelijck voogden pater- en materneel over de weesen in desen presenterende den selven staet.

Aen Mijnheeren Weesheren der Stadt ende Casselrije van Cortrijck als oppervoogden over de selve drie weesen inder manieren naerbeschreven :

Alvooren gheeft de houderigge te kennen datter tusschen haer ende den overledenen ten aengaen van hemlieden huwelijck geen contractt ante nuptiael (huwelijckscontract) is gemaect geworden.

➤ *Gronden van erven, edifitien ende cattheijlen ten desen sterfhuysse competerende soo volght :*

Daer competeert ten desen sterfhuysse de deurgaende hilft in een hofstede, bestaen met woonhuys, scheure, stallinghen ende ovenbuer, mitsgaeders fruyt ende andere boomcattheijlen ende doornhaeghen, in het geheele groot onder landt, boomgaert, bosch ende gewheet daarmede gaende, ontrent de vier bunderen, gestaen ende gelegen binnen de prochie van Caeneghem, ter reserve van een partijken van drie hondert lants in Thielt Buyten, dies de wederhilft competeert aen den gemelden Augustijn Meerhaeghe, vader van den overledenen, voogt paterneel in desen, sijnde in het geheele belast met het capittael eender lossche rente van 125 ponden wisselgeldt, sprekende in profijtte van de wedewe Anthone Alliet, crooserende in advenante vanden penninck 25, capitael, wisselgelt ende croosen courant vallende telcken den 21 July, dus over dese hilft tot : twee bunders.

➤ *Baeten van meubelen, huyscattheijlen, beestiaelen, graenen, foragien mitsg. landt prijs te velde ende andere effecten, gepresen door Jean Baptiste Van Outrijve, gesworen prijsen ende deelsman dese casselrije, in daeten 27 maerte 1776 soo volght :*

- *Alvooren comt in baete inde ceucken van den huysse over den prijs van eenen hangel, brandel ende voort eirt servitie, een taefel, seven stoelen, de schaprae, eenen ketel, twee aekers ende voordere cooperwerck, iseren pot, alle het gleyers ende aerdewerck, twee spinnewielen, twaelf pondt geeeckelt vlasch, tsaemen gepresen met de voordere cleenigheden ter somme van 8 pond, 6 schellingen, 8 groten, 0 deniers ;*
- *Item in de slaepcaemer van d'houderigge, haer bedde ende slaepinghe, drie coffers, de melck keiren, spoel ende babijn wiel, 51 pondt geswyngelt vlasch, twee ekels, de vleeschcuype, met 300 pont swijnen vleesch, fussique, 22 pondt keten gaeren, te saemen gepresen met een pendul orologie ter somme van 17 P.2 s.4 gr.*
- *Item comt voor baete over alle de cleederen ende lijnwaeten van den overledenen gepresen ter somme van 11 P. 7 sch. 0 gr. ;*
- *Aengaende de cleederen ende linnwaeten van de houderigge selve, sijn naer examinatie met appaisement vande voogden gecompenseert jegens d'oncosten van de funerailen, messen ter begravinghe ende uytvaert van den overledenen ;*

⁵ RAK, Wezerij Kortrijk, Kanegem, 1776.

- Aengaende het silverwerck van den overledenen bestaende in een paer gespen, vest ende brouck cnopen en een slot van een alsdoeck, den overledene heeft het selve gegeven aen de weesen ;
- Item comt voor baete in de weefcaemer over den prijs van een weef getauwe en toebehoorten, de slaepinghe van de maerte, spae, greep ende andere cleenigheden tsaemen tot 3 P. 17 sch. 6 gr. ;
- Item in den kelder de room ende melck cuype, wat boter, seven steenen smeersmout, drije potten olie, boterteele, pondt schotel en alle het aerden werck tsaemen gepresen 2 P. 15 sch. 6 gr. ;
- Item comt voor baeten op den solder over ses sacken en half mesteluyn, neghen havot haever, een cuype met drije vaeten beestemeel, olievat, wat bouckweest, seven vaeten tarwe, drij vaeten rogge, eenen alven sack lijnzaet in hippens, wat claever botten, alle de baensten, cuypen, wan, graen maete, ijdel sacken en voordere cleenigheden, tsaemen gepresen tot 10 P. 16 sch. 4 gr. ;
- Item comt voor baete over den prijs van vier coybeesten en een renderken, en maeger swijn met alle hinnen enden haene ter somme van 24 P. 10 sch. ;
- Item in de scheure ende rondt den hove 400 cooren schooven, 600 cloppelinghen, eenen legbout hoije, 1400 banden rauw vlasch, vlegels, raek en een boothaemer, wat cuypen, twee cortewaeghens, de aelcuype en lepel, twee leeren, tsaemen gepresen met 150 drooghe busschen en 21 vaeten aerdappels : 14 P. 13 s. 6 gr. ;
- Item comt voor baete over alle de landtprijs te velde bestaende in labeur, saet van coorne en tarwe, stoploof, jonghe claecers, vetten ende naervetten inde landen, vette binnen den hove en alle groene taillie van houtte op den struyck ter somme van 36 P. 16 sch. 8 gr. ;
- Item comt voor baete over alle de contante in casse met kénisse van de voogden tot : nihil. De post geen contante mits die geemployeert sijn in de schulden van den sterfhuysse.

Somme totaale der bovenstaende baeten : 130 pond, 5 schellingen, 6 groten.

➤ Commeren ende lasten van desen sterfhuysse soo volght :

- Alvooren is men schuldigh aen Augustijn Meerhaeghe, vooght in desen, soo over verschenen pacht en landtprijs als andersints, sonder prejuditie van het gonne bij hem gejoint bij advancement van huywelijcke tot : 30 Pond ;
- Item aen Pieter Braet over geadvanceerde penningen, oock sonder prejuditie van het gonne bij hem gejoint bij advancemente van huywelijcke tot : 5 Pond ;
- Item aen den selven over coop van hoye tot 2 Pond ;
- Item aen Joannes Van renterghem over labeur tot 6 P. 15 sch. 8 gr. ;
- Item aen Joannes Braet over geadvanceerde penninghen tot : 7 Pond ;
- Item aen Jan Baptiste Van Outrive, prijsier, over het doen de voorenstaende prijsie ende formeren desen inventaris met andere besoignen voor den sterfhuysse gedaen tot : 2 Pond ;
- Over reghten van weesheeren, greffiers, messagier e.a. met segel ende copie : 2 P. 15 s. 4g

Somme totaale der bovenstaende commeren bedraegt 55 Pond, 11 schellingen.

Ende baeten hierboven bedraeghen tot : 130 Pond, 5 schellingen, 6 groten.

Dus meer baeten dan commeren tot : 74 Pond, 6 schellingen, 6 groten

Dese gedeelt in tween comt voor dhoirs tot : 37 Pond, 3 schellingen, 3 groten.

Deselve gedeelt in drije comt voor elcke weese : 12 pond, 7 schellingen, 9 groten.

Aldus desen staet gesloten ende gearresteert onder alle behoorlycke ende gewoonelycke protestatiers, den 15 july 1776, present tvolle collegie van weesheeren.

Analyse van deze staat van goed.

In de aanhef van de akte wordt de gezinssituatie geschetst op het ogenblik van het overlijden van Jan Francies Meirhaeghe : overleden te Kanegem op 10 januari 1776, laat vrouw Maria Agnes Braet (*houderigghe*) en twee kinderen achter : Pieter Joseph en Jan Meirhaeghe. De weduwe draagt ook nog een kind "*in utero*" (in de schoot): bij het overlijden van haar man was

ze dus zwanger. Wanneer in juli 1776 deze inventaris wordt opgemaakt, is het kind reeds geboren : een dochtertje, Jacoba Meirhaeghe, geboren op 12 april 1776. Over de drie wezen werd van de vaderlijke en van moederlijke zijde een voogd aangesteld: grootvader Augustijn Meirhaeghe en oom Jan Braet. Verder verklaarde de weduwe dat er tussen haar en haar man geen "*contract ante nuptiael*" of huwelijkscontract bestond.

Volgt dan de beschrijving van de onroerende goederen : "*de erfven, edifitien of gebouwen*". Francies betrok te Kanegem een hoeve met een woonhuis, schuur, stallen en ovenbuur of bakhuis. Samen met het akkerland, de boomgaard, bos en weiden bedraagt de oppervlakte ongeveer 4 bunders of 5,6 hectaren. Tevens bezat hij nog drie honderdlands gelegen op Tielt-Buiten. Deze eigendommen waren belast met een rente van 125 pond wisselgeld aan een intrest van 4 %. De wezen deelden in de helft van deze bezittingen, aangezien de wederhelft nog altijd toebehoorde aan grootvader Augustijn Meirhaeghe die bij zijn enige zoon inwoonde. Wijzen we er terloops op dat het hier nog altijd gaat over de hoeve waar de betovergrootvader van Francies – Jan Van Meirhaeghe uit Nokere - zich in 1635 gevestigd had.

In een volgende paragraaf worden de roerende goederen geïnventariseerd : meubels, huisraad, vee, gewassen enz. We stappen het huis binnen en vergezellen de *prijzer* of *schatter* op zijn tocht. Op het gelijkvloers tellen we drie kamers : de keuken, de slaapkamer en de weefkamer.

- **Keuken.**

In de keuken of de eigenlijke leefkamer bevindt zich het open haardvuur met het bijbehorende materiaal of *eirtservitie* zoals een hanger en een brander. In deze woonruimte zijn alleen de meest elementaire meubels aanwezig : een tafel, zeven stoelen en een *schaprae* of proviandkast. Als huisraad : een emmer, een aker, een ijzeren pot, het koper-, glazuur- en aardewerk, twee spinnewielen en nog wat *cleenigheden*. Geschatte waarde : 8 pond, 6 schellingen, 8 groten.

- **Slaapkamer.**

In deze voutekamer staat uiteraard het bed met de *slaepinghe* waar Jan Francies en Maria Agnes hun nachten deelden. Daar staan ook de koffers waarin de kleren bewaard werden. De slaapkamer bergt echter nog een hoop voorwerpen die daar volgens onze huidige smaak niet meteen thuishoren : de melkkarn, de vleeskuip, de pendule, een *fussique* of geweer en verder nog vlas, weefgaren, spoelen en hekels. Niet bepaald een romantisch liefdesnestje... Geschatte waarde : 17 pond, 2 schellingen, 4 groten.

- **Weefkamer.**

Hier klom Francies in zijn *weefgetauwe* dat door heel het huis klabetterde. Hier heeft ook de *maerte* of dienstmeid, tussen spade en riek, haar slaappleats. Jan Francies had inderdaad een werkvrouw in dienst – Rose Senhave - die net als grootvader Augustijn bij hen inwoonde. Geschatte waarde van inboedel weefkamer : 3 pond, 17 schellingen, 6 groten.

Verder spreekt de boedelbeschrijving ook nog over de klederen van de overledene die 11 pond en 7 schellingen waard zijn. Dat is een relatief hoog bedrag als we zien dat de inboedel van de keuken en de weefkamer samen slechts evenveel geld vertegenwoordigt. De prijs van de kleren compenseert de begrafenisonkosten.

Er is dus zeker geen luxe in het huis van Jan Francies Meirhaeghe. Alleen de *pendul orologie* en misschien ook het geweer, dat ook al in de boedelstaat van zijn vader genoemd werd, springen uit de band en in het oog. Het zilverwerk in huis, bestaande uit een paar gespen, vest- en broeksknoppen en het slot van een halsdoek, heeft Jan Francies in een

afscheidsgebaar zelf aan zijn kinderen geschonken. Een herinnering aan hun veel te vroeg gestorven vader...

Het huis omvat ook nog een kelder en een zolder :

- **Kelder.**

In de koele kelder worden de levensmiddelen – zuivelproducten en andere eetwaren - bewaard : boter, smout, olie en de *schotel* of het stuk spek/zwoerd. Daar staat ook nog de room- en de melkkuip. Geschatte waarde : 2 pond, 15 schellingen, 6 groten.

- **Zolder.**

De zolder wordt gebruikt als opslagplaats voor de veldgewassen : masteluin (waarvan half-tarwe half-roggebrood gebakken wordt), haver, meel, boekweit, tarwe, rogge, lijnzaad, klaverbotten. De opbrengst van een gevarieerde oogst. Samen met de kuipen, de wan, zakken enz. vertegenwoordigt dit de waarde van 10 pond, 16 schellingen, 4 groten. De zolder werd eveneens gebruikt als slaapplek voor de oudere kinderen en wellicht ook voor grootvader Augustijn Meirhaeghe.

Nemen we een kijkje op en rond de hoeve :

In de **stallingen** wordt het vee ondergebracht : vier *koeibeesten*, een renderken en een mager zwijn. Samen met de haan en de kippen geschat op 24 pond, 10 schellingen. Wat de veestapel betreft vinden we bij Francies Meirhaeghe ongeveer het gemiddelde dat in Vlaanderen wordt aangetroffen : één stuk hoornvee per hectare winnend land. En slechts één varken ? Ook niet abnormaal weinig, aangezien de varkensteelt sedert de 17de eeuw sterk was teruggelopen. Een varken kweken was te kostelijk, wat de boer samenvatte met de woorden "*een varken kost een varken*". Men hield er dan ook slechts eentje voor eigen consumptie.

In de **schuur** en rond de hoeve noteren we nog 400 korenschoven, 600 kloppelingen, hooi, 14 banden *rauw* vlas, vlegels, kuipen, kruiwagens, boothamers, de aalkuip, 150 droge bundels hout en 21 vaten aardappelen. Geschatte waarde : 14 pond, 13 schellingen, 6 groten.

Op enige afstand van het woonhuis en de bijgebouwen – voorzorgsmaatregel tegen brandrisico - staat het **ovenbuur** of het bakhuisje waar het gezin het eigen brood bakt.

Tenslotte wordt ook de *landprijs* bepaald van alles wat op het veld staat of in de akkergrond steekt : prijs van *labeur* of veldwerk, koren- en tarwezaad, stoploof, klaver, mest, hout enz. Geschatte waarde : 36 pond, 16 schellingen, 8 groten. Deze post weegt het zwaarst door. We zien hier duidelijk hoe, afgezien van de waarde van de hoeve zelf, het vermogen van de boer vooral in het vee en de gewassen steekt, die een som vertegenwoordigen die tweemaal zo groot is als de complete inboedel van keuken, slaapkamer, weefkamer en kelder.

De afrekening / Tijd om een sommetje te maken :

- Op de actiefzijde bedragen de *baeten* : 130 pond, 5 schellingen, 6 groten.
- Daarvan moeten de *commeren ende lasten* of onkosten en schulden afgetrokken worden. Deze bedragen 55 pond, 11 schellingen.
- Na aftrek resteert er dus een batig saldo van 74 pond, 6 schellingen, 6 groten.
- Dit bedrag wordt verdeeld over de weduwe enerzijds en de drie wezen samen anderzijds en elke partij bekommt 37 pond, 3 schellingen, 3 groten.
- Aangezien er drie kinderen zijn wordt dit bedrag door drie gedeeld en bekommt elk weeskind de som van 12 pond, 7 schellingen, 9 groten.

Aldus wordt deze *staet* afgesloten op 15 juli 1776 in tegenwoordigheid van 't volle College van Weesheren te Kortrijk.

Uit deze boedelbeschrijving kunnen afleiden dat Jan Francies Meirhaeghe zeker geen herenboer was. Hij was evenmin een keuter die met 1 hectare moest zien rond te komen. Hij behoorde met zijn 5 à 6 hectaren tot de middenklasse, zoals onderstaande cijfers uitwijzen :

- Helemaal onderaan de 18de-eeuwse maatschappelijke ladder vinden we het bezitloos plattelandsproletariaat dat in *kort- of tweewoonsten* woont.
- Een trap hoger situeren zich de bedrijfjes van minder dan één hectare die 40 à 45 % van het totaal uitmaken. 80 tot 85 % van de bedrijven waren kleiner dan 5 hectaren. Het Vlaams typebedrijf omvat dan ook 1 à 2 hectaren. Dit zijn de keuterboertjes.
- De bovenklasse – 10 % - had meer dan 5 à 10 hectare in uitbating.

We constateren dat Jan Francies Meirhaeghe ergens tussenin gesitueerd moet worden, hoger dan de keuters en lager dan de herenboeren. Hij bezat daarenboven zijn hoeve in eigendom. Als enige zoon zou hij de ouderlijke hoeve zeker geërfd hebben, mocht hij niet zo jong gestorven zijn. Als eigenaar had Jan Francies binnen het overbevolkte platteland toch enige zekerheid en zelfstandigheid verworven en ontsnapte hij aan de in die tijd snel stijgende pachtprizen. Verder lezen we dat hij volop bezig was om via aankoop zijn bezit uit te breiden. Zijn vroegtijdige dood brak echter alle ambities abrupt af.

Maar de kleine boer was niet alleen landbouwer, hij was ook wever. Vanaf de 16de eeuw werd de vlasindustrie de hoofdnijverheid in Vlaanderen. Wie op de buiten enigszins de gelegenheid had, zaaide wat vlas en bewerkte dat naderhand zelf tot linnen. Ook Jan Francies Meirhaeghe was thuiswever en boer. Vonden we tussen de inboedel immers niet het typische materiaal : een boothamer, twee hekels, twee spinnewielen, spoel en babijnwiel en een “*weefgetouw met toebehoorten*”? We troffen er ook vlas aan in de verschillende stadia van bewerking : 14 banden *rauw* vlas, 51 pond gezwingeld vlas in de slaapkamer, 12 pond gehekeld vlas in de keuken, een halve zak lijnzaad, 22 pond ketten- of scheringgaren in de slaapkamer.

Vlas betekende werk voor heel het gezin het hele jaar door. Het volledige proces “*van lijnzaad tot lijnwaad*” lag in één hand. Al de opeenvolgende werkzaamheden werden door het gezin uitgevoerd. ‘s Zomers werd er gezaaid, gewied, gesleten en geroot, gedroogd en ingeschuurd. Bij winteravond werd het vlas door de boer met de boothamer gebroken en daarna gezwingeld en gehekeld. De vrouwen zaten aan de spinnewielen rond de haard en in de weefkamer zat de boer of een oudere zoon te weven in zijn weefgetouw. Dit werk duurde tot half maart en zo voorzagen zij heel het gezin van “*cleederen ende lijnwaeten*” en ook de koffer met de *uitzet* van de huwbare dochters werd ermee gevuld. Grote boeren verkochten hun vlasoogst aan de vlassers of kleine boeren wier winning uit de landbouw niet voldoende was. Deze weefden dan voor eigen gebruik of verkochten gehekeld vlas en grof werkgaren op de markten. Bij de spaarzame boer gaat niets verloren. Met het afval, de *lemen*, wordt de bakoven gestookt en de slaapzakken worden met kaf gevuld. Het vee wordt met lijnzaadkoeken gevoerd. De klodden of *krotten* gaan naar de zeeldraaier of touwslager en de olieslager perst het lijnzaad tot lijnolie waarmee de boerin de lampen brandende houdt.

Weduwe Maria Agnes Braet bleef niet bij de pakken zitten. Vijf maand na de dood van haar man hertrouwde ze te Kanegem op 4 juni 1776 met de 21-jarige **FRANCISCUS BRAECKEVELDT**. De bruidegom was 13 jaar jonger dan de weduwe en werd te Kanegem geboren op 18 december 1755 als zoon van Willem (Guillielmus) Braeckeveldt en Martina Devlaeminck. Zijn vader Willem pachtte van Jan Devreese een hoeve die gelegen was langs “*de straete jeghens ‘t gescheet van Caneghem en Thielt*”, dit is de huidige Flessetraat. Hij was dus een buurman van de weduwe Meirhaeghe met wie hij in het bootje stapte. Zijn broer Joseph Braeckeveldt huwde Petronilla Theresia Braet, dochter van Jan-Baptiste Braet, die de broer was van zijn echtgenote Maria Agnes Braet, weduwe Meirhaeghe.

Uit het huwelijk van Francies Braeckevelt en Maria Agnes Braet worden te Kanegem vier kinderen geboren die samen met de drie kinderen van Jan Francies Meirhaeghe opgroeien op de Meirhaeghe-hoeve:

- a. **Emanuel Braeckeveltdt**, geboren op 1.4.1778. Hij huwde **Rosalie Baert**.
- b. **Isabelle Theresia Braeckeveltdt**, geboren op 3.1.1780 en overleden in 1798 (18 j).
- c. **Anna Catharina Braeckeveltdt**, geboren op 7.7.1782. Zij huwde **Jan-Baptiste Willems**.
- d. **Monica Braeckeveltdt**, geboren op 9.4.1785. Zij huwde **Joseph Verstraete**.

Maria Agnes Braet verloor ook haar tweede echtgenoot. De 39-jarige Francies Braeckeveltdt overleed te Kanegem op 18 oktober 1794. Hij werd nog dezelfde dag "*in cemetario*" of op het kerkhof, dat toen nog rond de kerk lag, begraven. De weduwe bleef tot omstreeks 1810 te Kanegem wonen. Haar laatste levensjaren bracht ze door in het huis van haar jongste dochter Monica Braeckeveltdt die in Tielt woonde. Op 25 februari 1821 meldde Joseph Verstraete, landbouwer, schoonzoon van de overledene, dat Maria Agnes Braet, weduwe van *Franciescus Meirhaeghe* en van Franciscus Braeckeveltdt, *particulière*, oud 78 jaren, geboren en wonende binnen de stede van Tielt, op dezelfde dag overleden is in zijn huis in de Wittestraat. Dat de overledene omschreven wordt als *particulière* of *bijzondere* wijst erop dat zij gefortuneerd was en in welstand gestorven is. Hier wordt binnen de Kanegemse tak voor het eerst weer het sociale niveau bereikt van de Wortegemse voorouders.

TAK D

TAK D

XVIII.6. AUGUSTINUS MEIRHAEGHE

Augustijn Meirhaeghe werd te Ruselede geboren op 22 januari 1745 als tweede kind van Jacobus en Joanna Francisca Vanhulle (XVII.4-D) Doopheffers : Augustijn Meirhaeghe uit Kanegem en Helena Lievens.

Werkman Augustijn Meirhaeghe huwde te Aalter op 4 mei 1773 met **MARIA (ANNA) JOSEPHA LANCKRIET**, geboren te Ruselede op 25 september 1746 als dochter van Laurens en Anna Catharina De Waele. Het echtpaar vestigde zich te Ruselede waar hun tien kinderen, waarvan er acht heel jong sterven, geboren werden :

1. JACOBUS FRANCISCUS MEIRHAEGHE

Geboren te Ruselede op 11 februari 1774. Doopheffers: grootvader Jacobus Meirhaeghe en Catharina Dewaele. Hij overleed als jongen van 15 jaar te Ruselede op 15 maart 1789.

2. ISABELLA ROSA MEIRHAEGHE

Geboren te Ruselede op 26 augustus 1775. Doopheffers: Laurens Lanckriet en Maria Christina Vander Haeghen. Het kind overleed vier maand na de geboorte te Ruselede op 22 december 1775.

3. MARIA THERESIA MEIRHAEGHE

Geboren te Ruselede op 26 oktober 1776. Doopheffers: Francies Meirhaeghe en Veronica Lanckriet. Zij overleed als meisje van dertien jaar te Ruselede op 29 april 1789.

4. BRIGITTA MEIRHAEGHE

Geboren te Ruiselede op 7 mei 1778. Doopheffers : Emanuel Meirhaeghe en Isabella Rosa Lanckriet. Zij overleed als meisje van vijftien jaar te Ruiselede op 16 augustus 1793.

5. ANNA MARIA MEIRHAEGHE

Geboren te Ruiselede op 22 januari 1780. Doopheffers : Joos Lanckriet en Maria Anna Debaets. Zij bleef ongehuwd, verdiende de kost als spinster en overleed op 39-jarige leeftijd te Ruiselede op 3 oktober 1819.

6. PETRUS JOSEPHUS MEIRHAEGHE

Geboren te Ruiselede op 15 januari 1782. volgt onder XIX.9.
Doopheffers : Augustijn Meirhaeghe en Brigitte Verhamme.

7. MONICA MEIRHAEGHE

Geboren te Ruiselede op 26 januari 1784. Doopheffers : Laurens Wallyn en Anna Martelee. Dit dochtertje overleed drie maand na de geboorte te Ruiselede op 10 april 1784.

8. ISABELLA MEIRHAEGHE

Geboren te Ruiselede op 6 juli 1785. Doopheffers : Guillielmus Damoers en Isabella Meirhaeghe. Ze overleed drie maand later te Ruiselede op 26 oktober 1785.

9. JOANNA CATHARINA MEIRHAEGHE

Geboren te Ruiselede op 20 januari 1787. Doopheffers : Pieter Jacobus Meirhaeghe en Barbara Theresia Boterman. Zij overleed als kind van 2 ½ jaar te Ruiselede op 25 juli 1789.

10. CATHARINA MEIRHAEGHE

Geboren te Ruiselede op 31 maart 1790. Doopheffers : Sebastiaen Wallyn en Jacoba Gernay. Weefster Catharina Meirhaeghe zal ongehuwd blijven. Ze is 29 jaar oud wanneer ze op de *Strokotwijk* te Ruiselede het leven schenkt aan het eerste van vijf buitenechtelijke kinderen :

- a. **Jan-Baptiste Meirhaeghe**, geboren te Ruiselede op 22 juni 1819 en aldaar vier maand later overleden op 30 oktober 1819.

Omstreeks 1820 vertrok Catharina Meirhaeghe naar Aalter waar ze op de wijk *Aelterhoecksken* als spinster in haar levensonderhoud probeert te voorzien. Te Aalter worden nog vier buitenechtelijke kinderen geboren :

- b. **Amelia Meirhaeghe**, geboren te Aalter op 23 maart 1822 in de woning van Charles Demeester. Amelie bleef een ongehuwde werkvrouw en overleed te Maria-Aalter op 9 maart 1909 (87 jaar).
- c. **Maria Theresia Meirhaeghe**, geboren te Aalter op 24 december 1824 in de woning van Pieter Demuynck. Ook Marie Therese bleef ongehuwd en overleed te Maria-Aalter op 27 januari 1903 (79 jaar).
- d. **Amandus Meirhaeghe**, geboren te Aalter op 21 november 1828 in de woning van Jan Van Wassenhove en als kind overleden.

- e. **Lucia Meirhaeghe**, geboren te Aalter op 27 oktober 1834. Kantwerkster Lucie Meirhaeghe beviel op haar beurt te Aalter op 20 mei 1859 van een buitenechtelijk kind **Rosalie Meirhaeghe**. Eén jaar later – op 10 oktober 1860 - werd dit dochtertje *gewettigd* bij het huwelijk van Lucie Meirhaeghe te Aalter met werkmans **Karel Lodewijk Vandenbussche**. Lucie Meirhaeghe overleed te Maria-Aalter op 14 februari 1917 (82 jaar).

Josepha Lanckriet overleed te Ruiselede op 27 augustus 1816. Weduwnaar Augustijn Meirhaeghe, die als wever het karige brood verdiende, overleed te Ruiselede op de Strokotwijk op 6 januari 1818. Hij werd 73 jaar oud.

XVIII.7. JACOBUS FRANCISCUS MEIRHAEGHE

Jacobus Franciscus Meirhaeghe werd te Ruiselede geboren op 3 mei 1747 als derde kind van Jacobus Meirhaeghe en Joanna Francisca Van Hulle (XVII.4-D). Doopheffers : Guillielmus Vanhulle en Maria Elisabeth De Grande, echtgenote van Pieter Meirhaeghe uit Kanegem.

Jacobus Franciscus Meirhaeghe huwde op 32-jarige leeftijd te Aalter op 11 mei 1779 met **BARBARA DE WAELE**. De bruid werd te Kanegem geboren op 7 februari 1750 als dochter van Steven Dewaele en Petronilla Vande Moortele. Alleen vader Jacobus Meirhaeghe ondertekende de huwelijksakte, de andere aanwezigen waren ongeletterd. Het echtpaar vestigde zich te Aalter waar hun vijf kinderen geboren werden :

1. CONSTANTINUS MEIRHAEGHE

Geboren te Aalter op 22 maart 1780.
Doopheffer : Augustijn Meirhaeghe.

volgt onder XIX.10.

2. JACOBUS MEIRHAEGHE

Geboren te Ruiselede op 25 januari 1783 en vijf jaar later overleden te Aalter op 5 oktober 1788.

3. JOANNA MEIRHAEGHE

Geboren te Aalter op 6 december 1785. Doopheffers : Emanuel Meirhaeghe en Joanna Ide. Joanna overleed als kind van 3 ½ jaar te Aalter op 15 mei 1789.

4. PETRUS JACOBUS MEIRHAEGHE

Geboren te Aalter op 4 juni 1788. Doopheffers : Pieter Jacobus Meirhaeghe en Petronilla Depaire. De baby overleed vier maand later op 5 oktober 1788.

5. JOANNES BAPTISTA MEIRHAEGHE

Geboren te Aalter op 25 februari 1792.
Doopheffers : Jan Vermeersch en Isabelle Meirhaeghe.

volgt onder XIX.11.

Jacobus Franciscus Meirhaeghe overleed op 46-jarige leeftijd te Aalter op 12 mei 1793, een jaar na de geboorte van zijn vijfde kind. Zijn weduwe Barbara De Waele verliet Aalter en overleed een jaar later te Poeke op 17 oktober 1794. Jan-Baptiste Meirhaeghe, het jongste van de twee nog in leven zijnde weeskinderen, werd ondergebracht bij zijn oom Willem Dewulf die gehuwd was met vaders halfzuster Isabella Rosa Meirhaeghe (XVII.4.6). Dewulf ontving daarvoor jaarlijks 3 pond groot van de Ruiseleedse *Armendissh*.

KANEGEM IN DE 19de EEUW

Met de 19de generatie Meirhaeghes stappen we de 19de eeuw binnen: niet alleen een nieuwe eeuw, maar ook een nieuwe tijd. Een tijd van opkomende industrialisatie, wildwassend kapitalisme, kinderarbeid, schrijnende armoede, hongersnood, epidemieën en wisselende politieke structuren. Tot 1815 – toen Napoleon te Waterloo een verpletterende nederlaag leed - leefden onze voorouders onder Frans bestuur. De Fransen voerden de Etat Civil of Burgerlijke Stand met de daarbij horende Registers van de Burgerlijke Stand, die op het gemeentehuis werden bewaard en waarin geboortes, huwelijken en overlijdens genoteerd werden. De parochieregisters, die sedert twee eeuwen door de kerk werden bijgehouden, bleven bestaan, doch hadden geen rechtsgeldigheid meer. In 1815 kwamen onze gewesten onder Hollands bewind. Tenslotte werd België in 1830 een onafhankelijke staat en een grondwettelijke monarchie met Leopold I (1831- 1865) en Leopold II (1865-1909) als eerste Belgische koningen.

We zeiden reeds dat Kanegem in het hart lag van de ambachtelijke huisweefnijverheid. Deze nijverheid stort echter vanaf 1830 in elkaar. Met het opkomende machinisme, de spinnerijen en de weverijen, gaat deze typische huisnijverheid in de loop van 19de eeuw ten gronde en brengt de verpaupering van een groot deel van de bevolking met zich mee. De mechanisatie van de textielproductie in Engeland leidde ertoe dat het vasteland overspoeld werd met betere en goedkopere Engelse producten. De linnenexport verminderde daardoor tussen 1837 en 1843 met de helft. Anno 1840 woonden 44 % van alle spinsters en wevers in West- en Oost-Vlaanderen, waar zij bijna 20 % van de totale bevolking uitmaakten. De oprukkende crisis zal dan ook onvermijdelijk armoede en honger met zich mee brengen.

Al snel namen ook Vlaamse industriëlen deze arbeidsbesparende machines in gebruik en de eerste fabrieken werden omstreeks 1837 opgericht te Gent. Schrijver Jacob Cats schreef in 1838 : *“En ik geloof dat de hedendagsche ryken met hunne monsterfabrieken en stoommachienen geen ander oogmerk hebben dan om te maken dat alle werklieden zich voor wat water en brood als gevangenen laten opsluyten om geheel en al als slaven te werken”*. De fabrieksarbeid ging uiteraard ten koste van de thuisarbeid. De textielcrisis bereikte een eerste hoogte- of dieptepunt in 1828. De mislukte oogsten van 1826 en 1829 leidden tot verdere verslechtering van de levensomstandigheden van de landarbeiders.

Omstreeks 1830 telde Vlaanderen 300.000 personen die in de vlasnijverheid werkzaam waren, hoofdzakelijk in de huisindustrie. Niet alleen het mechanisch weven, ook het mechanisch spinnen verving het thuiswerk. Dat thuiswerk was, zoals we al eerder zegden, echter noodzakelijk voor de kleine landbouwers, want gedurende de wintermaanden hielden ze zich bezig met weven en spinnen van vlas in dienst van *“uitgevers”*. Deze bezorgden grondstoffen aan huis en kwamen naderhand het afgewerkte product weer ophalen. Men werkte dan wel aan een hongerloon, maar die hongerlonen waren noodzakelijke aanvulling van het gezinsbudget. De sociaal bewogen Gentse wolkoopman Verlinde-Müller schreef in 1846 : *“Ik zal niet aanstippen hoe men begint koolbladen te eten, bij gebreck aan knolloof of rapen; hoe gansche benden, als bleeke schimmen, door de honger uitgemergeld, de landbouwers bestormen enz. Dat men niet zegge dat dit alles uit gebrek aen aardappels ontstaet; neen, het kwaed heeft ene vroegeren oorsprong, men moet het opzoeken in den val van het handgespin; want er ontbreekt nog geen leeftogt, maar er ontbreekt geld om denzelven aen te kopen”*.

De emigratie van de eerste Meirhaeghes van tak D (zie XIX.11 en XX.14 t.e.m. XX.20) situeert zich in de eerste emigratiegolf van Vlamingen – vooral West- en Oost-Vlamingen - naar Frankrijk tussen 1840 en 1870. In die tijd waren veel Vlamingen, die nu een probleem hebben met migranten, zélf nog gastarbeiders in een vreemd land... Deze exodus was het rechtstreeks gevolg van een van de donkerste crisissen uit de Belgische geschiedenis die tussen 1840-1850 onze kontreien teisterde. Zoals gezegd was er de crisis in de textielsector

– meer bepaald in de huisweefnijverheid waarin de meerderheid van de landelijke bevolking als wever of spinster was tewerkgesteld - die werkloosheid en pauperisme veroorzaakte. Volgens officiële rapporten werd meer dan één derde van de bevolking van Kanegem, Ruiselede en Aalter in die dagen als arm en behoeftig beschouwd en moest door het Weldadigheidsbureau – het toenmalige OCMW - onderhouden worden.

Daar bovenop was er een crisis in de landbouw. In 1844 mislukte de tarweoogst. Om de nood te lenigen legde men zich toe op intensieve teelt van aardappelen die het basisvoedsel vormden. In 1845 mislukte echter 90 % van de aardappeloogst ten gevolge van een parasietziekte en in 1846 mislukte ook nog eens de roggeoogst en die van andere graangewassen. Dat betekende hongersnood ! Men sprak van de “*Vlaamsche Ziekte*”: een toestand van dodelijke uitputting veroorzaakt door ondervoeding zoals we dat vandaag de dag in de Derde Wereld zien...

De ramp was compleet toen de reeds verzwakte en hongerende bevolking ook nog getroffen werd door een tyfus- en cholera-epidemie die in 1847, '48 en '49 voor massale sterfte zorgden. In 1847 noteerde men te Ruiselede 330 overlijdens op 106 geboorten en gedurende de eerste vijf maanden van 1848 stierven 210 inwoners van buurdorp Wingene aan tyfus en dysenterie... In de streek rond Tielt was het sterftcijfer tweemaal zo hoog als het geboortecijfer. Armen van platteland vluchtten naar de steden en eer was een enorme toename van kleine criminaliteit - vooral diefstal van voedsel om te overleven. “*Velen maeken zich aan misdaden pligtig om in de gevangnissen of prisons gestoken te worden, om dat zij in die afgryzelycke gestichten ten minste verzekerd zijn er niet van honger te zullen moeten sterven!*”

Tienduizenden Vlamingen probeerden aan de uitzichtloze ellende te ontsnappen en emigreerden richting Lille-Tourcoing-Roubaix : het zogenaamde *Belofde Land* dat in werkelijk de industrie-hel van het Noorden was... Ze vonden er wel werk, maar nauwelijks betere leef- en werkomstandigheden en ze vormden er het niet georganiseerd industrieel proletariaat dat door een tomeloos groeiend kapitalisme ongenadig werd uitgebuit. Deze ontwortelde gastarbeiders leefden, of beter overleefden, in een land waarvan ze de taal niet spraken en waarvan de overheid haar verantwoordelijkheid niet nam inzake de meest elementaire sociale voorzieningen ⁶.

GENERATIE XIX

TAK A

TAK A

XIX.1 PETRUS JOSEPHUS MEIRHAEGHE

Pieter Joseph (Petrus Josephus) Meirhaeghe werd te Tielt geboren op 25 november 1763 als zoon van Petrus Livinus Meirhaeghe en Joanna Catharina Lazeur (XVIII.1). Doopheffers : Petrus Josephus Tanghe en Petronilla Alliet. In de doopakte noteert de pastoor “*Josephus Franciscus*” als voornaam van de pasgeborene, doch dit kind gaat later door het leven als “*Petrus Josephus*” Meirhaeghe. De pastoor maakte hier heel zeker een vergissing; de dopeling werd genoemd naar zijn peter : *Petrus Josephus Tanghe*. Bovendien is de naam “*Josephus Franciscus*” een zeldzaam voorkomende combinatie, dit in tegenstelling tot courante voornamen als Petrus Josephus, Petrus Franciscus en Joannes Franciscus.

⁶ F. Roest, Pauperisme en hongersnood in de Zwalmstreek in het midden van de 19de eeuw; Heemkundig Tijdschrift De Zwalmgalm, Jg. 10, nr 1, maart 2005.

Pieter Joseph Meirhaeghe huwde te Ruiselede op 15 januari 1793 met **ANNA CATHARINA HUYBRECHT**. De bruid werd te Ruiselede geboren op 31 juli 1769 als dochter van Jan Jacob Huybrecht en Birgitta Van Quaethem. Pieter Joseph verdiende de kost als wever en landbouwer en vestigde zich te Ruiselede op de Vlaagtwijk waar zijn kinderen ter wereld komen :

1. ISABELLA ROSA MEIRHAEGHE

Geboren te Ruiselede op 5 januari 1794. Zij huwde met landbouwer **AUGUSTINUS DEWEVER** met wie ze te Meigem ging wonen. Isabella Rosa, in de volksmond Rosalie Meirhaeghe genoemd, overleed te Meigem "*in hare woonst wijk Kaermstraat*" op 1 mei 1868. Ze werd 74 jaar oud.

2. PETRUS FRANCISCUS MEIRHAEGHE

Geboren te Ruiselede op 16 februari 1795. Landbouwer Pieter Francies Meirhaeghe bleef ongehuwd en overleed in zijn 86ste jaar te Ruiselede op het gehucht *Zandvleuge* op 20 november 1881.

3. SOPHIA MEIRHAEGHE

Geboren te Ruiselede op 11 augustus 1797. Ook Sophie Meirhaeghe bleef ongehuwd. Ze overleed op 54-jarige leeftijd als *spinster* te Ruiselede op het gehucht "*Vlaeght*" op 20 november 1851. Bij meester Benoit Van Outrive, notaris te Ruiselede, vonden we de verdeling van haar nalatenschap terug. Sophie bezat 1/3 in de erfenis van haar moeder : 250 frank. Haar "*kleederen en lijnwater*" werden op 20 frank geschat. Daar werden de kosten van de begrafenis en de doodskist, ter somme van 60 frank, van afgetrokken. Er resteerde dus een bedrag van 210 frank, dat als volgt werd verdeeld : vader Pieter Joseph Meirhaeghe kreeg 53 frank, haar volle broer en zuster Pieter Frans en Rosa Meirhaeghe ontvingen 110 frank en haar halfbroer en -zusters Ivo, Eugenie en Caroline Meirhaeghe kregen 47 frank. Deze verdeling werd opgemaakt op 27 oktober 1852 en niemand van de erfgenamen kon de akte ondertekenen ⁷.

4. Levenloos kind

Ter wereld gekomen op 16 juli 1798.

Moeder Anna Catharina Huybrecht overleed twee dagen later – op 18 juli 1798 - aan de gevolgen van deze bevalling. Ze was amper 29 jaar. Weduwnaar Pieter Joseph Meirhaeghe bleef achter met drie kinderen waarvan het oudste vier jaar en het jongste één jaar oud was. Hij zocht snel een nieuwe partner en vond die in **ANNA MARIA LAMBERT**, met wie hij hertrouwde. Uit dit tweede huwelijk worden nog drie kinderen geboren :

5. IVO MEIRHAEGHE

Geboren te Ruiselede op 23 juni 1801. Ook Ivo bleef *jonkman* tot hij als *werkman* en *landbouwer* op 63-jarige leeftijd te Ruiselede overleed op de Vlaagtwijk op 31 mei 1864.

Zeven jaar vóór zijn overlijden – op 14 augustus 1857 – had Ivo bij notaris Van Outrive te Ruiselede zijn testament laten acteren, waarbij hij broer Pieter Francies en zuster Caroline Meirhaeghe als "*zijne eenige en algemeene erfgenamen*" had aangeduid ⁸. Die erfenis omvatte: het derde deel van de "*meubels, huisraed, akkertuig, beesten, landsprijzij en verdere meubele* (roerende) *voorwerpen te Ruysselede te bevinden in en op het hofstedeke alwaer hij is gestorven en dat hij met de ondergeteekenden gebruikt*". Dit deel werd geschat op 400 frank. Daarbij kwam nog 15 frank, d.i. de geschatte

⁷ RAK, Registratie en Domeinen, Tielt, Successies, nr 185.

⁸ RAK, Notariaat Van Outrive, Testamenten, Tielt, nr 251.

waarde van de “kleederen en lijnwaeden”. Door dit testament vielen de gehuwde zusters Eugenie en Isabelle Meirhaeghe uit de boot. Pieter Francies en Caroline Meirhaeghe ondertekenden op 21 november 1864 de notariële akte met een kruisje. Dit testament vertelt ons ook dat Ivo, Pieter Francies en Caroline Meirhaeghe, die allen ongehuwd waren, samen dit “hofstedeken” uitbaatten.

6. EUGENIA MEIRHAEGHE

Geboren te Ruiselede op 24 maart 1805. Eugenie Meirhaeghe huwde met **PIETER WILLEMYN**, zoon van Pieter en Isabelle Spriet en weduwnaar van Theresia Goethals. Het echtpaar vestigde zich als landbouwers te Ruiselede op de *Strookotwijk*. Eugenie Meirhaeghe overleed te Ruiselede op 4 maart 1873. Ze werd 68 jaar oud. Haar man, Pieter Willemyn, volgde haar één jaar later op 20 maart 1874.

7. CAROLINA MEIRHAEGHE

Geboren te Ruiselede op 9 juli 1808. Net als haar twee broers en haar zuster Sophie bleef ook Caroline Meirhaeghe ongehuwd. Ze overleed te Ruiselede op 5 februari 1890 “in ‘t gesticht der oude vrouwen” dat in de *Middenwijk* gelegen was. Ze werd 81 jaar oud.

Vader Pieter Joseph Meirhaeghe overleed te Ruiselede op 14 februari 1855 op de voor die tijd uitzonderlijk hoge leeftijd van 92 jaar.

XIX.2. JOANNES FRANCISCUS MEIRHAEGHE

Jan Francies (Joannes Franciscus) Meirhaeghe werd te Ruiselede geboren op 16 juni 1777 als zoon van Petrus Livinus Meirhaeghe en Joanna Catharina Lazeur (XVIII.1). Doopheffers : Jan Meirhaeghe en Judoca Lazeur.

Jan Francies verloor zijn moeder wanneer hij nog geen twee jaar oud was en hij was pas 2 ½ jaar wanneer ook zijn vader stierf. Hij werd als kind *uitbested* bij een medeparochiaan. We lezen immers dat zijn voogden Jan Corneel Meirhaeghe (XVIII.2) en Pieter Lazeur “*Geaccordeert sijn met Emanuel David over het onderhout van het kleyn kint, aen drie pont groot courant sjaers, in te gaen met 1 february 1780, als oock t’onderhouden van cleederen en lynwaet hebbende uyt de venditie geproffytteert* (opgebracht) *tot 2 pond groot tot coopen van cleederen*”⁹. Blijkbaar was er voor het kind binnen de familie Meirhaeghe en Lazeur geen plaats en werd het ondergebracht bij Emanuel David.

Jan Francies Meirhaeghe was reeds 42 jaar oud als hij op 25 september 1819 te Ruiselede huwde met **CAROLINA VAN OOST**. Zij werd te Ruiselede geboren op 16 november 1777 als dochter van Jan Van Oost en Maria Isabella Verhelst. De bruid was op dat ogenblik eveneens reeds 42 jaar oud en uit dit huwelijk werden geen kinderen geboren. Het echtpaar woonde te Ruiselede op de *Vlaagtwijk* waar Carolina Van Oost omstreeks 1840 overleed.

Weduwnaar Jan Francies Meirhaeghe hertrouwde te Ruiselede op 27 augustus 1841 met **ANNA MARIA VERLINDE**, geboren te Ruiselede in 1799 als dochter van August en Joanna Maria Saelens. De bruid was reeds weduwe van **Emanuel Depauw** en moeder van vijf kinderen : Françoise Depauw (1822-1882); Emmanuel-Constant Depauw (1825-1832); Ivo Depauw (1830); Jan Depauw (1829) en Charles-Louis Depauw (1832).

Jan Francies Meirhaeghe is 66 jaar oud als hij nog vader wordt van een zoon :

⁹ RAK, Wezerij, reg. 158, f° 363 v- 364 v.

1. HENRI MEIRHAEGHE

Geboren te Ruiselede op 3 maart 1843.

volgt onder XX.1.

Jan Francies Meirhaeghe overleed vijf jaar later te Ruiselede op 29 april 1848 in zijn 70ste levensjaar. Spinster Anna Maria Verlinde overleefde haar echtgenoot bijna 30 jaar. Ze overleed te Ruiselede op de Vlaagtwijk op 14 juni 1876.

XIX.3 JOANNES FRANCISCUS MEIRHAEGHE

Jan Francies (Joannes Franciscus) Meirhaeghe werd te Kanegem geboren op 15 oktober 1769 als eerste kind van Jan Corneel Meirhaeghe en Maria Francisca Dobbelaere (XVIII.2). Doopheffers : Petrus Livinus Meirhaeghe en Maria Catharina Vande Voorde. Tot zijn tiende levensjaar groeide hij op te Kanegem en daarna te Ruiselede waarheen zijn ouders verhuisd waren.

Jan Francies Meirhaeghe huwde op 25-jarige leeftijd te Ruiselede op 24 maart 1794 met de 19-jarige **ROSA JOSEPHA DEMEYER**. De bruid werd te Aalter geboren op 21 juni 1775 als dochter van Pieter Demeyer en Maria Anna Declercq. De jonggehuwden vestigden zich te Ruiselede op de *Strookotwijk* waar ze volgens de kadastrale gegevens van 1801 een klein huis betrokken met een tuin en wat grond, groot in totaal 79 are 70 ca. Anderhalve maand na hun huwelijk werd het eerste van hun twaalf kinderen geboren. Vier dochtertjes zullen als kind overlijden en drie kinderen blijven ongehuwd. Slechts één zoon zal het geslacht voortzetten :

1. PIETER JOSEPH MEIRHAEGHE

Geboren te Ruiselede op 9 mei 1794. Pieter Joseph Meirhaeghe overleed ongehuwd als arbeider op de Middenwijk te Ruiselede op 18 februari 1855. Hij werd 60 jaar oud.

2. ANGELINA MEIRHAEGHE

Geboren te Ruiselede op 1 september 1795 en acht maand later overleden op 30 april 1796.

3. ROSALIA MEIRHAEGHE

Geboren te Ruiselede op 12 fructidor van het 5de jaar van de Franse Republiek = 28 augustus 1797 op het gehucht *Zandvleuge*. Zij huwde met **FRANCISCUS DESMET**. Spinster Rosalie Meirhaeghe overleed in haar 74ste levensjaar op de Strookotwijk op 15 februari 1872.

4. CHARLES MEIRHAEGHE

Geboren te Ruiselede op 9 floréal van het 7de jaar van de Franse Republiek = 28 april 1799. Charles (Carolus) Meirhaeghe bleef ongehuwd, verdiende de kost als *dienstbode* en overleed op 46-jarige leeftijd te Ruiselede op de Middenwijk op 4 april 1845.

5. AMELIA MEIRHAEGHE

Geboren te Ruiselede op 1 prairial van het 8ste jaar van de Franse Republiek = 21 mei 1800. Amelie Meirhaeghe zal evenmin huwen. Ze overleed als *spinster* op 21 juni 1868 op de Middenwijk te Ruiselede. Ze werd 68 jaar oud.

6. ANGELINA MEIRHAEGHE

Geboren te Ruiselede op 9 nivose van het 10de jaar van de Franse Republiek = 30 december 1801. De baby overleed er twaalf dagen later op 11 januari 1802.

7. ISABELLA THERESIA MEIRHAEGHE

Geboren te Ruiselede op 15 nivose van het 11de jaar van de Franse Republiek = 5 januari 1803. Het meisje overleed te Ruiselede op 11-jarige leeftijd op 10 mei 1814.

8. AUGUSTINUS MEIRHAEGHE

Geboren te Ruiselede op 4 floréal van het 13de jaar van de Franse Republiek = 24 april 1805. Dagloner Augustin Meirhaeghe huwde te Ruiselede op 27 april 1849 met spinster **AMELIE VERSTRAETE**, dochter van Bernard en Isabelle Devriese. Het paar vestigde zich op de Middenwijk te Ruiselede waar hun enig kind geboren werd :

a. **Henri Meirhaeghe**, geboren te Ruiselede op 14 mei 1850 en drie dagen later overleden op 17 mei 1850.

Augustin Meirhaeghe overleed te Ruiselede op 16 januari 1857. Hij werd 52 jaar oud. Zijn echtgenote Amelie Verstraete volgde hem op 27 februari 1864.

9. JAN-BAPTISTE MEIRHAEGHE

Geboren te Ruiselede op 24 mei 1807.

volgt onder XX.2.

10. COLETA MEIRHAEGHE

Geboren te Ruiselede op 26 oktober 1808. Zij huwde met **LEONARD LASSUY**. Werkvrouw Coleta Meirhaeghe overleed te Ruiselede op de Middenwijk in haar 87ste levensjaar op 14 februari 1896.

11. JOANNA CATHARINA MEIRHAEGHE

Geboren te Ruiselede op 23 december 1810 en er vier jaar later overleden op 14 januari 1815.

12. MARIE LOUISE MEIRHAEGHE

Geboren te Ruiselede op 7 augustus 1813 als twaalfde en laatste kind van dit kroostrijk gezin. Het zag er naar uit dat *dienstmeid* Marie-Louise (Maria Ludovica) Meirhaeghe, net als haar broers Pieter Joseph en Charel en haar zuster Amelie ongehuwd zou blijven, tot ze op 38-jarige leeftijd plots de ware Jacob blijkt gevonden te hebben...

Op 12 januari 1851 huwde ze te Ruiselede met haar werkgever, de 70-jarige *bijzondere* **NORBERT DHUVETTERE** (Dhuyvetter). Hij werd te Ruiselede geboren op 27 juni 1781 als zoon van Charles Constant Dhuyvettere en Joanna Carolina Heyndrix (Hendrickx). Norbert Dhuyvettere oefende aanvankelijk te Ruiselede het beroep van bakker uit. In 1807 huwde hij met beenhouwersdochter **Petronilla Theresia Deschrijvere**, een huwelijk dat kinderloos bleef.

Dhuyvettere begon als dorpsnotabele een succesvolle loopbaan waarbij hij verschillende openbare functies bekleedde. In 1831 werd hij gemeenteraadslid van Kanegem, waar hij ook lid was van de kerkraad. Te Kanegem oefende hij eveneens het beroep van molenaar en olieslager uit. In 1843 verhuisde hij dan weer naar zijn geboortedorp Ruiselede, waar zijn echtgenote Petronilla Deschrijvere als *bijzondere* overleed op 30

mei 1850. Geen vol jaar later trouwde Norbert Dhuvettere met Marie-Louise Meirhaeghe en nog een jaar later schonk zij de reeds bejaarde vader de lang verwachte erfgenaam :

- a. **Charles Constant Dhuvettere**, geboren te Ruiselede op 7 januari 1852. Hij vestigde zich als notaris te Zonnebeke en leper waar hij eveneens gemeenteraadslid en schepen was. Hij overleed in 1940.

Zes maand na de geboorte van zijn enige zoon overleed *propretaris* Norbert Dhuvettere te Ruiselede op 16 juni 1852. Dat hij een vermogend man was bewijst deze greep uit zijn eigendommen :

- *Een huis met verdere gerieven en 13 are, 2 ca grond te Caneghem.*
- *Eenen koorwindmolen en boekweitmaeldery met woonhuis, schuer, stalling, verdere gerieven en 58 are, 60 ca grond te Caneghem.*
- *Een hofstedeken te Caneghem groot 3 hectaren, 6 are, 16 ca.*
- *Eene tweewoonst en 37 are, 58 ca te Ruysselede.*
- *Een hofplaetseken te Ruysselede, 5 hectaren, 48 are, 60 ca.*
- *Eene tweewoonst en 1 hectare, 26 are, 6 ca grond te Ruysselede.*

Marie-Louise Meirhaeghe ontving bij testament *“eene lijfrente van 500 franken ‘s jaers, in te gaen met den dag van zijn overlijden en vrij van successieregten”*.

Het lot had ervoor gezorgd dat Marie-Louise Meirhaeghe in twee jaar tijd was geëvolueerd van dienstmeid tot de status van rijke weduwe. Ze werd dan ook een begeerde partij voor trouwlustigen. Geen vol jaar na de dood van haar echtgenoot, hertrouwde Marie-Louise Meirhaeghe te Ruiselede op 11 juni 1853 met Kanegemnaar **Jan Francies Dezutter**. Deze was geen onbekende voor haar. In 1846 pachtte hij immers van *“grondeygenaer Norbert Dhuvettere een woonhuys, olie- en koorwindmolen met annexe gebouwen, midsgaeders een kleyn huys daer mede gaende en omtrent de 44 aren, 25 ca. medegaenden grond, allen gestaen en gelegen binnen de gemeente van Caneghem een weynig van oosten het dorp”*. Dezutter was dus molenaar en olieslager te Kanegem en Marie-Louise Meirhaeghe gaat aldaar, samen met haar zoontje Charles-Constant Dhuvettere, inwonen. Dezutter woont dus met vrouw en stiefkind op de molen die eigendom is van de eenjarige peuter...

Hun huwelijksgeluk was echter van zeer korte duur, want Marie-Louise Meirhaeghe overleed nog geen jaar later te Kanegem op 18 april 1854 aan de gevolgen van *“het te vroeg baren van een onontwikkelde vrucht”*. Ze werd geen 41 jaar oud... Dezutter betaalde aan dokter Schatteman 203 frank en aan de *“ziekedienststers uit het Klooster Het Geloove”* 21,58 frank voor de verstrekte zorgen. En zo eindigde het levensverhaal van deze naamgenote wiens levenslot plotsklaps een totaal onvoorziene en erg gunstige wending nam, maar dat in minder dan vier jaar tijd door het noodlot werd achterhaald...

Jan Francies Dezutter hertrouwde met Rosalie Van Overbeke die hem twaalf kinderen schonk, o.m. Octaaf die geneesheer werd, Valerie die jarenlang Kanegems vrouwelijke gemeenteontvanger was, Leo die burgemeester van Kanegem werd, Theophiel die er een *steenoven* uitbaatte e.a.

Vader Jan Francies Meirhaeghe verdiende de kost voor zijn kroostrijk gezin als wever, arbeider, werkman en als smid. Zijn echtgenote Rosa was zoals de meeste vrouwen spinster. Rosa Demeyer overleed te Ruiselede in 1842. Jan Francies Meirhaeghe bereikte de gezegende leeftijd van 78 jaar. Hij overleed te Ruiselede op 15 december 1847.

XIX.4. LOUIS MEIRHAEGHE

Louis (Ludovicus) Meirhaeghe werd geboren te Ruiselede op 9 december 1773 als zoon van Augustijn Meirhaeghe en Maria Cornelia Willems (XVIII.3). Doopheffers : Jan Vande Kerckhove en Petronilla Alliet.

Domestique Louis Meirhaeghe huwde te Kanegem op 29 augustus 1804 met de 20-jarige *spinster* **ROSA ISABELLA BERGER**. Zij werd te Aarsele geboren op 8 februari 1784 als buitenechtelijk kind van Barbara Berger. Het echtpaar vestigde zich te Kanegem waar Louis Meirhaeghe aan de kost komt als *wever* en *dagloner*. Van hen werden tussen 1804 en 1817 slechts drie kinderen geboren :

1. ANNA CATHARINA MEIRHAEGHE

Geboren te Kanegem op 1 augustus 1808. Zij huwde te Tielt op 11 januari 1838 met wever **IVO DE GRUYTER**. Hij werd te Wingene geboren op 6 september 1812 als zoon van Amandus De Gruyter en Louise Devreeze. Drie maand na haar huwelijk overleed Anna Catharina Meirhaeghe te Tielt op wijk *Capelle* of Schuiferskapelle (dat toen nog geen aparte gemeente was en ondertussen alweer opging in Tielt) op 27 april 1838. Ze werd slechts 30 jaar oud.

2. LEONARD MEIRHAEGHE

Geboren te Kanegem op 14 maart 1815. Samen met zijn broer Jan-Baptiste oefende hij het beroep van houtzager uit. *Koopman in hout* Leonard Meirhaeghe was 62 jaar wanneer hij op 23 februari 1877 te Tielt huwde met 62-jarige werkvrouw **ROSALIA SPANHOVE**, te Tielt geboren op 3 augustus 1815 als dochter van Amandus Spanhove en Isabelle Vandenbroucke. Zij was de weduwe van Leonard Struyve met wie ze in 1859 gehuwd was en die te Tielt overleed op 13 oktober 1873. Hun huwelijk bleef uiteraard kinderloos. In de Tieltse bevolkingsregisters lezen we dat hun huis in de zomer van 1880 afbrandde. Rosalie Spanhove overleed te Tielt in 1895. Leonard Meirhaeghe overleed te Tielt in zijn 87ste levensjaar op 4 januari 1903.

3. JAN-BAPTISTE MEIRHAEGHE

Geboren te Kanegem op 8 april 1817.

volgt onder XX.3.

Na de geboorte van hun drie kinderen verhuisde het gezin naar Tielt. Louis Meirhaeghe overleed op de wijk *Capelle* op 31 maart 1846. Hij was 72 jaar oud. Weduwe Rosa Berger volgde hem veertien jaar later in de eeuwigheid op 30 maart 1860.

TAK B

TAK B

XIX.5. CHARLES MEIRHAEGHE

Charles (Carolus, Karel) Meirhaeghe werd geboren te Tielt op 13 november 1776 als tweede kind van Jacobus Franciscus Meirhaeghe en Jacoba Magdalena Degrande (XVIII.4).

Charles Meirhaeghe was 38 jaar oud wanneer hij op 7 januari 1815 te Tielt huwde met **ROSALIA HOOP**. De bruid werd te Tielt geboren op 20 februari 1782 als dochter van Frans Hoop en Maria Theresia Hoste.

Charel verdiende zijn dagelijks brood als landman en wever, Rosalie als spinster. Net als hun ouders woonden ze op het gehucht *Tommehouck* waar hun eerste twee kinderen geboren werden ; hun derde en laatste kind werd te Kanegem geboren waar Charles en Rosalie zich inmiddels als landbouwers op de Westhoek gevestigd hadden :

1. FRANCISCUS MEIRHAEGHE

Francies Meirhaeghe werd geboren te Tielt op 22 januari 1816. Hij huwde te Kanegem op 9 januari 1843 met **ROSALIE DEVOLDER**. De bruid werd te Kanegem geboren op 21 februari 1816 als dochter van Emanuel Devolder en Maria Vanpoucke. Bruidegom en bruid ondertekenden de huwelijksakte. Het echtpaar betrok een hoeve op de Kanegemse Westhoek. Zij hadden er een dienstknecht, een diensmeid en een koewachter in dienst. Tijdens hun eerste huwelijksjaar werd hun dochter geboren :

a. **Maria-Theresia Meirhaeghe**, geboren te Kanegem op 3 november 1843. ←

Enkele dagen later – op 15 november 1843 - stierf moeder Rosalie Devolder aan de gevolgen van de bevalling. Ze werd slechts 27 jaar oud. Francies Meirhaeghe bleef nog 42 jaar weduwnaar tot hij te Kanegem overleed op 25 november 1885 (69 j).

2. IVO MEIRHAEGHE

Geboren te Tielt op 14 september 1818 en als knaap van 5 jaar te Kanegem overleden op 20 mei 1824.

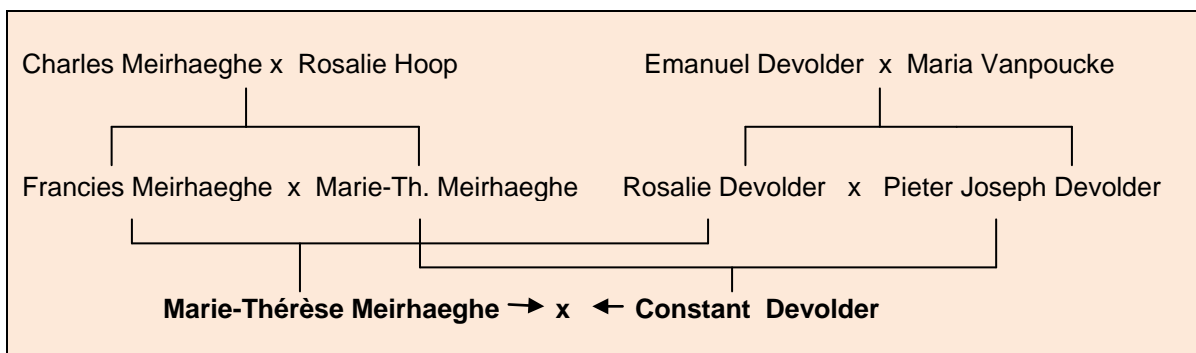
3. MARIA THERESIA MEIRHAEGHE

Geboren te Kanegem op 2 oktober 1820. Marie-Thérèse Meirhaeghe huwde op dezelfde dag als haar broer Francies – 9 januari 1843 - te Kanegem met **PIETER JOSEPH DEVOLDER**, zoon van Emanuel Devolder en Maria Vanpoucke, broer van bovengenoemde Rosalie Devolder. Het gaat hier dus om een *double alliance* tussen de families Meirhaeghe en Devolder. Hun enige zoon:

a. **Constant Devolder**, geboren te Kanegem op 20 oktober 1847. ←

Net als zijn zuster Rosalie, overleed ook Pieter Joseph Devolder op relatief jonge leeftijd te Kanegem op 12 juni 1857. Marie-Thérèse Meirhaeghe overleed ruim 33 jaar later op de Kanegemse Kerkhoek op 29 maart 1891.

Beide kinderen uit deze *double alliance* stapten samen in de huwelijksboot. Bij hun kerkelijk huwelijk kregen ze dispensatie wegens bloedverwantschap in de tweede graad. Op 9 juli 1886 huwde **Constant Devolder** te Kanegem met zijn volle nicht **Marie-Thérèse Meirhaeghe** (zie schema). Bruidegom en bruid zijn dan respectievelijk 39 en 43 jaar oud. Enkele dagen eerder sloten ze een huwelijkscontract bij notaris Libbrecht te Meulebeke. Trouwen binnen de familie, huwelijkscontract bij de notaris, dit wijst er op dat deze familietak goed bij kas was.

Constant Devolder en Marie-Thérèse Meirhaeghe woonden als landbouwers op de Kanegemse Westhoek. Constant Devolder overleed te Kanegem op 30 april 1925. Marie-Thérèse Meirhaeghe volgde haar man enkele maanden later. Ze overleed te Kanegem op 11 december 1925 op 82-jarige leeftijd.

Het archief van de “Landbouwverzekeringskas tegen risico’s van hagel, storm of bliksem” wijst uit dat “Charles Meirhaeghe et fils” in 1848 op de Kanegemse Westhoek een hoeve van 5 hectaren uitbaatten. Naast zijn eigendommen – “huis en stallingen, hooyland, labeurland en tuin” - pachtte Charel ook nog drie hectaren land van ene Craeymeersch. De hoeve bleef bij successie via zoon Francies Meirhaeghe en kleindochter Marie-Thérèse Meirhaeghe tot omstreeks 1925 binnen de familie. Na het overlijden van Marie-Thérèse en haar man Constant Devolder werd Theophiel Hoste-Lava via de koop de nieuwe eigenaar.

De bevolkingsregisters voor de periode 1857-1866 wijzen uit dat Charles Meirhaeghe en Rosalie Devolder hun oude dag doorbrachten op de hoeve van hun zoon Francies. Rosalie Hoop overleed te Kanegem op 23 november 1859 en een goed jaar later volgde Charles Meirhaeghe zijn echtgenote. Hij was 84 jaar wanneer hij te Kanegem het tijdelijke met het eeuwige wisselde op 14 februari 1861 “in zijne woning wijk Kerkhoek”.

XIX.6. AUGUSTIJN MEIRHAEGHE

Augustijn (Augustinus, Stien) Meirhaeghe werd geboren te Tielt op 27 november 1782 als zoon van Jacobus Franciscus Meirhaeghe en Jacoba Magdalena De Grande (XVIII.4).

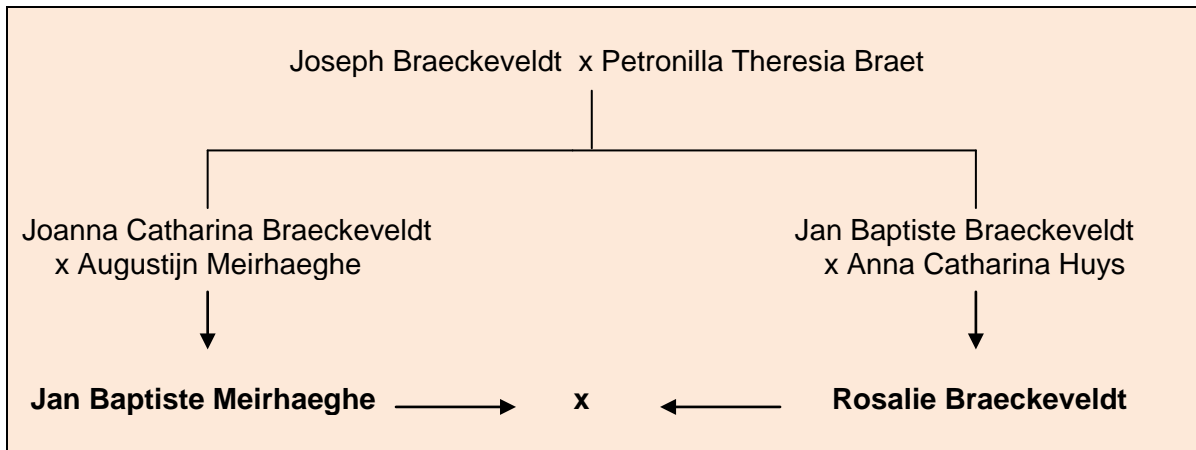
Augustijn Meirhaeghe huwde op 33-jarige leeftijd te Tielt op 28 oktober 1815 met negen jaar jongere **JOANNA CATHARINA BRAECKEVELDT**. Zij werd te Kanegem geboren op 23 april 1791 als dochter van Josephus Braeckeveldt en Petronilla Theresia Braet.

Augustijn verdiende aanvankelijk als wever de kost voor het snel aangroeiende gezin. Later, nadat het gezin verhuisd was van de *Tommehoek* naar het gehucht *Kerkebosch*, werd hij landbouwer. De volkstelling van 1834 wijst uit hoe Augustijn Meirhaeghe op de 5de sectie, nr.142 een hoeve uitbaatte van 6 bunders en 50 roeden of ongeveer 8,5 hectaren. Verder bezat hij o.a. “een peerd, vier koeien, twee verken, een hond, twee spinnewielen en een weefgetouwe”. Een deel van zijn akkerland strekte zich uit over de grens van Tielt met Kanegem in de buurt van de *Boekboom*.

Tussen 1816 en 1830 bracht Joanna Catharia Braeckeveldt zeven kinderen ter wereld. Vader was *geletterd* en ondertekende de geboorteakten als “Augustinus Merhaege”.

1. JAN-BAPTISTE MEIRHAEGHE

Geboren te Tielt op 17 oktober 1816. Hij huwde op rijpere leeftijd - hij is dan 53 jaar - te Kanegem op 8 mei 1869 met zijn volle nicht **ROSALIE BRAECKEVELDT**. Zij werd te Kanegem geboren op 22 augustus 1818 als dochter van Jan-Baptiste Braeckeveldt en Anna Catharina Huys. Bruid en bruidegom, die beiden de huwelijksakte ondertekenden, zijn kleinkinderen van Joseph Braeckeveldt en Petronilla Theresia Braet. Hun huwelijk bleef kinderloos.

Jan-Baptiste Meirhaeghe en Rosalie Braeckeveldt vestigden zich als landbouwers op de Kanegemse Westhoek. Na tien jaar huwelijk overleed Rosalie Braeckeveldt te Kanegem op 23 december 1879. Jan-Baptiste baatte verder de hoeve uit tot in 1894. In datzelfde jaar huwde de dochter van zijn broer Constant Meirhaeghe uit Aarsele - Coleta Meirhaeghe - met Ivo Debacker. De jonggehuwden trokken bij hun *suikernonkel* in.

Jan-Baptiste Meirhaeghe woonde bij hen in tot hij op 80-jarige leeftijd te Kanegem overleed op 9 april 1897. Op zijn rouwzantje lezen we : *“Des menschens wandel is zeventig jaar, de kloekste geraken tachtig en wat daar over reikt is last en smerte”*.

2. IVO MEIRHAEGHE

Geboren te Tielt op 26 januari 1818. Ivo Meirhaeghe huwde op 50-jarige leeftijd te Tielt op 9 juni 1868 met de 54-jarige **ROSALIE DEVOS**, geboren te Ruiselede op 19 mei 1814 als dochter van Frans Devos en Caroline Van Pachtenbeke. Op hun huwelijksdag sloten ze een huwelijkscontract voor notaris Leo Joseph Demeulenaere te Tielt. De bruidegom ondertekende de huwelijksakte als *“Ivo Meirhaege”*. Hun huwelijk bleef uiteraard kinderloos. Landbouwer Ivo Meirhaeghe overleed te Tielt op 23 juni 1885 op 67-jarige leeftijd.

3. CONSTANTINUS MEIRHAEGHE

Geboren te Tielt op 1 januari 1820.

volgt onder XX.4.

4. THERESIA MEIRHAEGHE

Geboren te Tielt op 21 februari 1822. Zij overleed op 24-jarige leeftijd op 21 mei 1846 te Pittem waar ze *ziekenoppasster* was in het toen pas door pastoor Jan Dewilde opgerichte instituut van de *“Zusters van Maria”* dat een armenschool, een hospitaal en een bejaardentehuis omvatte.

5. URSULA MEIRHAEGHE

Geboren te Tielt op 1 oktober 1824. Zij overleed als *landbouwersdochter* in haar 23ste levensjaar te Tielt op 10 juli 1848.

6. LEO MEIRHAEGHE

Geboren te Tielt op 16 februari 1827.

volgt onder XX.5.

7. COLETA MARIA MEIRHAEGHE

Geboren te Tielt op 17 maart 1830. Zij huwde op 33-jarige leeftijd te Tielt op 29 april 1863 met de veertien jaar oudere landbouwer **LEONARD TERNEST**. De bruidegom werd te Tielt geboren op 2 juni 1816 als zoon van Augustijn Ternest en Maria Braeckeveldt. Bruid en bruidegom ondertekenden de huwelijksakte. Coleta Maria Meirhaeghe overleed te Tielt op 28 november 1909. Ze werd bijna 80 jaar.

Moeder Joanna Catharina Braeckeveldt wisselde het tijdelijke met het eeuwige te Tielt op 3 januari 1845. Augustijn Meirhaeghe overleefde haar meer dan twintig jaar. Hij overleed te Tielt op 14 november 1867. Hij werd 85 jaar oud.

Opvallend is dat bijna al de voornoemde familieleden van tak-B *geletterd* waren. Dat er huwelijken tussen nauwe bloedverwanten gesloten werden en dat daarbij vaak huwelijkscontracten werden afgesloten, wijst erop dat het hier om een welvarende familietak gaat.

TAK C

TAK C

XIX.7. PETRUS JOSEPHUS MEIRHAEGHE

Pieter Joseph (Petrus Josephus) Meirhaeghe werd te Kanegem geboren op 21 december 1769 als eerste zoon van Jan Francies Meirhaeghe en Maria Agnes Braet (XVIII.5). Doopheffers : grootvader Augustijn Meirhaeghe en grootmoeder Joanna Verstraete.

Pieter Joseph Meirhaeghe groeide op als boerenzoon op de aloude Meirhaeghe-stamhoeve op de Kanegemse Westhoek. De jongen was net zes jaar geworden wanneer hij zijn vader verloor en Francies Braeckeveldt als stiefvader kreeg. De Meirhaeghes uit het eerste huwelijk van hun moeder konden het blijkbaar goed vinden met hun halfbroer en -zusters Braeckeveldt uit het tweede huwelijk, aangezien ze peter en meter zijn van elkaars kinderen of als getuige optreden bij elkaars huwelijk.

Pieter Joseph Meirhaeghe huwde op 25-jarige leeftijd met de één jaar oudere **PETRONILLA FRANCISCA VAN RENTERGHEM**. De bruid werd te Kanegem geboren op 5 mei 1768 als dochter van Jan Augustijn Van Renterghem en Rosalie Vermeulen. De Kanegemse familie Van Renterghem en de familie Vermeulen uit Wingene behoorden in hun respectieve dorpen tot de top. Hierna beperken we ons tot een schets van het gezin waarin Petronilla Francisca geboren werd ¹⁰.

Op 28 april 1794 werden Pieter Joseph Meirhaeghe en Petronilla Francisca Van Renterghem te Kanegem door pastoor Goeminne in de echt verbonden. Op de huwelijksakte vinden we handtekeningen terug van getuige en stiefvader Francies Braeckeveldt en van bruidegom en bruid. Nog altijd behoren zij tot de weinigen die *hun naam kunnen zetten* en dat geldt zeker voor de bruid, want in die tijd ziet men zelden een vrouw tekenen.

Petronilla's vader Jan Augustijn Van Renterghem werd te Kanegem geboren op 29 januari 1728 als een van de zestien kinderen uit het vierde en laatste huwelijk van Guillielmus (Willem) Van Renterghem en Joanna Buydaert. Laatstgenoemde huwde na het overlijden van Guillielmus Van Renterghem in 1736 met Guillielmus (Willem) Hendrickx die dus de stiefvader werd van Jan Augustijn Van Renterghem. Met Hendrickx komt een nieuwe dochter zeker niet minder ondernemende uitbater op de hoeve *Tolleboom* (ook Ollenboome), een pachtgoed van 23 hectaren gelegen langs de Axpoelemolenweg te Kanegem. Hij bezat

¹⁰ Ons familie-archief herbergt heel wat informatie over beide geslachten.

verder nog drietal hofsteden te Kanegem en te Ruiselede. Guillielmus Hendrickx was ook schepen van Kanegem en wanneer hij in 1777 overlijdt, wordt hij in de kerk begraven. Bij testament had hij bepaald dat hij met de hoogste dienst in het midden van het koor van de Kanegemse Sint-Baafskerk onder een marmeren grafsteen wou begraven worden. Hij stipuleerde verder dat er dertig requiemmissen, plus nog eens tweehonderd diensten, waarvan de helft in Kanegem moesten gecelebreerd worden. Ook moest er brood uitgedeeld worden aan de armen van het dorp.

Jan Augustijn Van Renterghem huwde op 7 februari 1756 te Wingene met Rosalia Vermeulen, geboren te Wingene op 9 januari 1730 als dochter van Jacobus Vermeulen en Jacoba Vermeulen. Van hen werden te Kanegem zes kinderen geboren :

- a. Guillielmus Van Renterghem, geboren op 15.12.1756 en overleden op 22.12.1763.
- b. Joanna Maria Van Renterghem, geboren op 13.4.1759. Zij huwde in 1778 met Joseph Vande Walle.
- c. Cornelia Van Renterghem, geboren op 31.3.1762.
- d. Maria Catharina Van Renterghem, geboren op 3.3.1765. Zij huwde in 1785 met Guillielmus Lampaert.
- e. **Petronilla Francisca Van Renterghem**, geboren op 5.5.1768. Zij huwde met **Pieter Joseph Meirhaeghe** (XIX.7).

Jan Augustijn Van Renterghem pachtte van zijn stiefvader Hendrickx een hoeve van ongeveer 17 hectaren, gelegen langs de Axpoelemolenstraat, ingaande op kerstavond 1756. Later werd deze hoeve zijn eigendom. Volgens het *Landtboeck van Canegem* uit 1762 was hij behalve eigenaar van de voormelde hoeve, ook nog *propretaris* van twee hoevetjes gelegen langs de *Dosweg*, hoevetjes die respectievelijk gepacht worden door Augustijn Devreeze en Willem Carron. Moeder Rosalie Vermeulen overleed te Kanegem op 13 februari 1810 op 80-jarige leeftijd. Jan Augustijn Van Renterghem overleed er op 16 november 1817. Hij werd 90 jaar oud. Schoonzoon Pieter Joseph Meirhaeghe en kleinzoon Joseph Vande Walle, *maître d'école* of dorpsonderwijzer, deden de overlijdensaangifte op het gemeentehuis.

Pieter Joseph Meirhaeghe en Petronilla Van Renterghem vestigen zich na hun huwelijk als landbouwers op de ouderlijke Meirhaeghe-stamhoeve op de Kanegemse Westhoek waar zeven maand later het eerste van hun negen kinderen geboren werd :

1. JAN MEIRHAEGHE

Geboren te Kanegem op 30 november 1794. Peter en meter : grootvader Jan Augustijn Van Renterghem en grootmoeder Maria Agnes Braet.

Deze oudste zoon zou zijn vader niet als landbouwer opvolgen, maar werd bakker. Jan Meirhaeghe huwde op 25-jarige leeftijd te Deinze op 27 oktober 1819 met de 41-jarige **JOANNA BREDEMUS**, bakkerin te Deinze. Zij werd te Nevele geboren als dochter van Jan Bredemus en Judoca Debrouwer. De bruid was de weduwe van bakker **François Dominique Decoster** die te Deinze overleed op 11 oktober 1818. Bruidegom en bruid ondertekenden de huwelijksakte, samen met schoonbroer en bakker Jacobus Lammens, schoonbroer Charles Decoster *porteur de contraintes* of uitvoerder van dwangbevelen om goederen in beslag te nemen, en Jacobus Decoster, handelaar. Het huwelijk bleef kinderloos.

Bakker Jan Meirhaeghe overleed te Deinze op 26 september 1848 in zijn woning nr.596 wijk D. Hij werd 56 jaar oud. "*Dame Jeanne Bredemus*", *particulière* of *bijzondere*, overleed te Kortrijk op 24 januari 1860 waar ze gedomicilieerd was. De overlijdensakte vermeldt echter dat haar lichaam naar Deinze zal overgebracht worden. De aangifte werd gedaan door schoonzoon Casimir Minnens, "*chef de station et percepteur des postes*", bij wie Joanna Bredemus wellicht inwoonde.

2. PIETER- FRANS MEIRHAEGHE

Geboren te Kanegem op 12 juni 1796.

volgt onder XX.6.

3. AUGUSTIJN MEIRHAEGHE

Geboren te Kanegem op 16 oktober 1798.

volgt onder XX.7.

4. CORNEEL MEIRHAEGHE

Geboren te Kanegem op 5 september 1800.

volgt onder XX.8.

5. CAROLINE MEIRHAEGHE

Geboren te Kanegem op 12 juli 1803. Vaders halfbroer Emanuel Braeckeveldt en moeders zuster Anna Catharina Van Renterghem traden op als getuigen bij de geboorteaangifte.

Caroline Meirhaeghe huwde te Kanegem op 4 oktober 1830 met landman **KAREL LODEWIJK DECALUWE**. Hij werd te Ruselede geboren op 12 november 1802 als zoon van Emanuel Decaluwe en Francisca Decock. Bruidegom en bruid ondertekenden de huwelijksakte. Het echtpaar vestigde zich te Aarsele waar Caroline Meirhaeghe op 41-jarige leeftijd overleed op 18 maart 1845.

6. KAREL LODEWIJK MEIRHAEGHE

Geboren te Kanegem op 8 maart 1805. Hij overleed als jongeman van 25 jaar te Kanegem op 5 mei 1830.

7. FERDINAND MEIRHAEGHE

Geboren te Kanegem op 21 maart 1807.

volgt onder XX.9.

8. BERNARD MEIRHAEGHE

Geboren te Kanegem op 28 januari 1809.

volgt onder XX.10.

9. ROSALIA MEIRHAEGHE

Geboren te Kanegem op 30 januari 1812. Zij bleef ongehuwd bij haar moeder inwonen en overleed te Kanegem in haar 32ste levensjaar op 2 april 1843.

Opvallend is dat dit gezin niet met de klassieke en grootschalige kindersterfte had af te rekenen. Alle kinderen bereikten de volwassenheid. De gunstige materiële omstandigheden waarin het gezin leefde liggen zeker aan de basis daarvan. Opvallend is ook dat alle kinderen *geletterd* zijn of toch minstens hun handtekening kunnen zetten. Dit illustreert de relatie tussen materiële welstand en ontwikkeling.

Na het overlijden van grootvader Augustijn Meirhaeghe en stiefvader Francies Braeckeveldt, respectievelijk in februari en oktober 1794, werd Pieter Joseph Meirhaeghe eigenaar en gedurende zestien jaar de uitbater van de aloude Meirhaeghe-stamhoeve met de vijf à zes hectaren land.

In 1810 verkoopt hij de Meirhaeghe-hoeve die gedurende 175 jaar ononderbroken door zes generaties Meirhaeghes werd bewoond, aan Charles Debrabander. Daarmee verdwijnt de allerlaatste materiële band met de plek waar stamvader Jan Meirhaeghe zich na zijn vertrek uit Nokere in 1635 gevestigd had.

In datzelfde jaar 1810 overleed zijn schoonmoeder Rosalie Vermeulen en bleef de bejaarde Jan Augustijn Van Renterghem alleen op zijn hoeve achter. Aangezien hij geen mannelijke nakomelingen had, zal de hoeve in handen komen van één van zijn schoonzons, meer bepaald in die van Pieter Joseph Meirhaeghe. In het *Quotten boeck der prochie Canegem* vinden we een overzicht van de perceelsgewijze verdeling van zijn nieuwe bezittingen ¹¹ :

Canton 11 :	nr. 101 : hofstede met wee	1 bunder 252 roeden.
	nr. 102 : stuck lant	106 roeden
Canton 12 :	nr. 10 : stuck lant	1 bunder 175 roeden
	nr. 17 : stuck lant	200 roeden
	nr. 23 : stuck lant	296 roeden
	nr. 25 : stuck lant	147 roeden
	nr. 27 : drijhoekigh mersschelken	70 roeden
	nr. 28 : stuck lant	353 roeden
	nr. 29 : stuck lant met..	----
	nr. 30 : een hofstedeken	338 roeden
	nr. 32 : stuck lant	298 roeden
	nr. 33 : stuck lant	1 bunder 110 roeden
Canton 13 :	nr. 55 : een struyckbosschelken	150 roeden
	nr. 72 : stuck lant	309 roeden
	nr. 6 : stuck lant	1 bunder 69 roeden
	nr. 26 : stuck lant	309 roeden

De totale oppervlakte van deze gronden bedraagt twaalf bunder en 71 roeden, of omgerekend, ongeveer achttien hectaren. Dat is ruim driemaal meer dan de ouderlijke hoeve waar hij geboren was. Via zijn huwelijk met een dochter uit een gegoed boerengeslacht had Pieter Joseph Meirhaeghe zijn situatie dus aanzienlijk verbeterd en ook zijn maatschappelijke positie versterkt. Hij is een welvarende boer geworden die ook in het Kanegemse openbaar leven een rol gaat spelen en daarmee de allereerste Meirhaeghe van de Kanegemse tak is die sedert 1635 die weer *in de dorpspolitiek* stapt.

Pieter Joseph Meirhaeghe – in de omgang Joseph genoemd - was lid van het *Bureau de Bienfaisance*, ook nog Weldadigheidsbureel of Armenbestuur genoemd. In de notulen van de *“beraedsaegingen van het Armbestuer Caneghem”* herkennen we onderaan het verslag van de zitting van 23 decemebr 1819 zijn handtekening. Het jaar daarna nam hij ontslag omwille van zijn *“vele dienstjaren”*. In het verslag van 29 december 1820 lezen we : *“considérant qu’il n’y a pas lieu de tirer au sort pour la sortie d’un membre, attendu que le nommé Joseph Meirhaeghe a donné sa démission pour cause de long service et qu’il s’agit de remplacer pour avoir le nombre complet de cinq membres...”* Die Burelen van Weldadigheid werden opgericht tijdens de Franse bezetting van enkele jaren voordien. Zij vervingen de *Armentafel* of *Armendis* uit het Ancien Régime die onder het kerkelijk bestuur vielen en zijn de voorlopers van het huidige O.C.M.W. Het bestuur was samengesteld uit vijf leden waarvan er elk jaar één door lotaanduiding eervol ontslagen werd, maar herverkiesbaar bleef. De raadsleden behoorden tot de notabelen van het dorp. We mogen ervan uitgaan dat Pieter Joseph Meirhaeghe, gezien hij ontslag nam wegens zijn lange diensttijd, verschillende keren herverkozen werd. Hij bleef deze functie waarnemen tot 2 juli 1821, tot zijn opvolger was aangeduid en de eed had afgelegd dat *“hij belove getrouwig te waken tot de behouding der eigendommen van den Bureau van Weldadigheid, geduriglijk in ‘t voordeel der behoeftige te zijn en dat hij alles het gene van hem afhangt zal aanwenden voor het welzijn van het Liefdadig Bestuur”*.

Pieter Joseph Meirhaeghe was tijdens het Hollands Bewind eveneens gemeenteraadslid te Kanegem onder burgemeester Leo François Van Outrive. Hij ondertekende op 31 juli 1824 samen met de overige *“members van het conseil”* de *“Staet of Legger van alle de publieke wegen in de gemeente Caneghem opgemaekt in maerte en april 1824”*. Rond deze tijd zegde hij wellicht de gemeentepolitiek vaarwel.

¹¹ RAK, Oud Gemeentearchief Kanegem, Quotten Boeck, p. 369.

Uit de bevolkingsregisters van 1826 blijkt dat Pieter Joseph Meirhaeghe twee dienstmeiden, een dienstbode en een werkbode in dienst had, die allen op de hoeve onderdak vonden.

Op 13 februari 1832 meldde zoon Ferdinand Meirhaeghe aan burgemeester Philippe Debrabandere dat zijn vader Pieter Joseph Meirhaeghe *“om drie ueren smorgens in zijne wooning wijk Westhoek”* overleden was. Hij werd bijna 63 jaar oud.

Weduwe Petronilla Van Renterghem bleef achter met haar drie jongste kinderen – Ferdinand, Bernard en Rosalie Meirhaeghe - die reeds volwassen doch nog niet gehuwd waren. Tijdens de periode 1839-1847 hadden ze op de hoeve drie knechten en een meid in dienst. Petronilla Francisca Van Renterghem overleed te Kanegem op 4 januari 1851 *“in hare wooning wijk Kerkhoek”*. Blijkbaar had ze in haar ouwe dag de hoeve verlaten, om op de Kerkhoek een woning te betrekken. Haar rouwzantje is het oudste uit onze verzameling : *“Bidt voor de ziel van Petronilla Van Renterghem, geboren te Caneghem en aldaer overleden den 4 January 1851 in den ouderdom van 82 jaren en 8 maenden, weduwe van Petrus Josephus Meerhaege in huwelyk 41 jaren”*.

XIX.8. JOANNES JACOBUS MEIRHAEGHE

Jan Jacob (Joannes Jacobus) Meirhaeghe werd te Kanegem geboren op 1 oktober 1772 als tweede kind van Jan Francies Meirhaeghe en Maria Agnes Braet. Doopheffers : Pieter Braet en Rebecca Vandenbroecke.

Hij huwde op 25-jarige leeftijd te Kanegem op 20 pluviöse van het 6de jaar van de Franse Republiek (= 8 februari 1798) met **MONICA COLPAERT**. De bruid werd te Kanegem geboren op 25 juli 1775 als dochter van Pieter Colpaert en Maria Anna De Smedt. De bruidegom ondertekende de huwelijksakte.

Het gezin van Pieter Colpaert en Maria Anna De Smet zag er als volgt uit:

1. Petrus Franciscus Colpaert, geboren te Kanegem op 16.9.1762 en er overleden op 3.2.1805. Hij huwde te Kanegem in 1790 met Monica Demeyer, geboren te Kanegem in 1761 als dochter van Joseph Demeyer en Joanna Van Quathem en te Kanegem overleden op 6.10.1835.
2. Joanna Regina Colpaert, geboren te Kanegem op 8 4.1764. Zij werd later de doopmeter van Bernardine Dewulf.
3. Maria Joanna Colpaert, geboren te Kanegem op 3.12.1767. Zij huwde Jacobus Verougstraete.
4. Maria Theresia Colpaert, geboren te Kanegem op 24.12.1769. Zij huwde Willem Dewulf, vader van Bernardine Dewulf, moeder van Ivo Meirhaeghe (zie XX.7).
5. Petrus Augustinus Colpaert, geboren te Kanegem op 19.6.1772.
6. **Monica Colpaert**, geboren te Kanegem op 25.7.1775. Zij huwde **Joannes Jacobus Meirhaeghe**.

Moeder Maria Joanna Desmet overleed te Kanegem op 5.2.1790. Pieter Colpaert overleed er op de 16de brumaire van het jaar 7 der Franse Republiek of op 6 november 1798. Het gezin Pieter Colpaert-Desmet woonde te Kanegem op de Oosthoek. Pieter was uitbater van de *“herberghe ghemaempt het Goureeiken”*. Jan Jacob Meirhaeghe zal, zoals we meteen zullen zien, deze herberg-annex-hoeve overnemen van zijn schoonvader alvorens hij met zijn veertien kinderen naar Egem zal verhuizen.

Het echtpaar Jan Jacob Meirhaeghe – Monica Colpaert vestigde zich als landbouwers op de Kanegemse Oosthoek. In het *“Quotten Boeck”* lezen we dat Jan Jacob Meirhaeghe op 12 juni 1799 *gebruycker* wordt van een *“huysstede ende erve met tlant daeraen gelegen”*, groot 3 bunder, 150 roeden. Hij volgde er zijn schoonvader op als uitbater van *Het Goureeiken*, de

oude baljuwshoeve, gelegen op de hoek van de huidige Eeckhoutmolenweg en de “parochieweg naar Vynckt”¹².

Daags na hun bruiloftsfeest werd hun eerste kind geboren! Waarom ze hun huwelijk zolang hadden uitgesteld is ons een raadsel. Tussen 1798 en 1819 – in twintig jaar tijd - bracht Monica Colpaert veertien kinderen ter wereld. Dit betekent dat de ooievaar om het anderhalf jaar een baby in ‘t *Goueelken* afleverde! Opmerkelijk ook is dat ook in dit gezin de kindersterfte minimaal was : slechts één kind overleed op 10-jarige leeftijd en verscheidene kinderen bereikten als 70-, 80- en 90-plusser, een voor die tijd erg hoge leeftijd. In 1827 verhuisde het gezin naar Tielt waar het zijn intrek nam in het nr. 152 van de 5de wijk. Een paar jaar later verhuisde Jan Jacob met de zijnen naar Egem waar hij zich als landbouwer definitief op de Oosthoek vestigde, meer bepaald op de hoeve genaamd *De Blauwe Vierschaar*.

Jan Jacob Meirhaeghe en Monica Colpaert hadden veertien kinderen :

1. FRANCISCUS MEIRHAEGHE

Geboren te Kanegem op 9 februari 1798. Francies, die ongehuwd bleef, verdiende zijn brood als *landsknecht* op de bedrijven van zijn broers. Hij handtekende als getuige de geboorteakten van de kinderen van zijn broers. Francies Meirhaeghe overleed op 66-jarige leeftijd te Pittem op 16 februari 1864.

Na zijn overlijden – op 9 juni 1864 – verklaarde Francies’ zuster Julie Meirhaeghe weduwe van Ferdinand Decaigny, ten huize van notaris Libbrecht te Pittem dat haar broer Francies een maand voor zijn dood – op 10 januari 1864 – bij dezelfde notaris een testament had gemaakt. Daarbij schonk Francies al zijn roerende en onroerende goederen aan zijn zuster Julie op de dag van zijn overlijden. De nalatenschap bestaat uit 350 frank in contanten plus zijn kleren die op 50 fr geschat worden. Daar moet 164,61 frank van afgetrokken worden, te weten 56 fr “voor *medicale diensten in ’s overledens doodziekte*” aan dokter Tillieux, 5 fr voor de “*doodskiste*” en 103,61 fr voor “*den onkost van de lijkdienst*”. Blijft dus 235,39 die integraal toekomt aan Julie Meirhaeghe. Daardoor grepen de overige broers en zusters naast het erfenisje van suikernonkel Francies : “*Romanus Meerhaeghe, Augustijn Meerhaeghe landslieden te Eeghem, Francisca Meerhaeghe in huwelijk met Leo De Loddere, Ivo Meirhaeghe, Angelus Meerhaeghe landslieden tot Denterghem, Rose Meirhaeghe getrouwd met Karel Fockaert, Sabina Meirhaeghe in huwelijk met Pieter Reniers, Amelie Meirhaeghe in huwelijk met Karel Van Hollebeke landslieden te Wyngene, Charles Meirhaeghe landsman te Passendale, Cornelis Meirhaeghe landman te Aerseele en Jan Meerhaeghe al broers en zusters van den overledene*”¹³.

2. FRANCISCA MEIRHAEGHE

Geboren te Kanegem op 3 maart 1799. Francisca Meirhaeghe huwde omstreeks 1828 met de tien jaar oudere Pittemnaar **LEOPOLD DELODDERE**. Hun kinderen :

- a. Jan Deloddere
- b. Lea Deloddere
- c. Sabine Deloddere
- d. Henrica Deloddere
- e. Angelus Deloddere
- f. Desiré Deloddere
- g. Pelagie Deloddere
- h. Theodoor Deloddere

¹² RAK, Oud Gemeentearchief Kanegem, Quotten Boeck, p. 163.

¹³ RAK, Registratie en Domeinen, Tielt,

Dit gezin woonde aanvankelijk te Pittem, verhuisde omstreeks 1857 naar Dentergem en in 1869 naar Tielt, waar Leopold Deloddere overleed op 27 januari 1869. Francisca Meirhaeghe overleed te Tielt op 30 december 1877.

3. JULIA MEIRHAEGHE

Geboren te Kanegem op 31 juni 1800. Julia Meirhaeghe huwde met **FERDINAND DECAIGNY**, geboren te Meulebeke als zoon van Pieter en Agnes Van Wallegem. Het gezin, dat minstens drie kinderen telde, vestigde zich te Pittem.

Ferdinand Decaignie, landbouwer te Pittem, verhuurde voor de periode 1847-1855 aan *Jean Meerhaeghe* en *Charles Meerhaege* een hoeve te Pittem van 4 hectaren, 22 aren en 7 ca voor de pacht prijs van 408,15 frank¹⁴.

Ferdinand Decaigny overleed te Pittem op 12 april 1851. Op 8 december 1888 deed zoon August Decaigny op het gemeentehuis van Pittem de overlijdensaangifte van zijn moeder Julia Meirhaeghe die dezelfde dag op 88-jarige leeftijd overleed.

4. CORNEEL MEIRHAEGHE

Geboren te Kanegem op 23 augustus 1801. *Peerdeknecht* en landman Corneel Meirhaeghe huwde te Aarsele op 23 april 1853 – hij is dan reeds 52 jaar oud - met **COLETA DE WAELE**. Het kinderloze echtpaar vestigde zich als landbouwers te Aarsele waar Corneel Meirhaeghe op 31 januari 1870 overleed. Hij werd 68 jaar oud.

5. ROSALIA MEIRHAEGHE

Geboren te Kanegem op 28 oktober 1802. Rosalie Meirhaeghe huwde met **KAREL FOCKAERT**, met wie ze te Wingene ging wonen. Op 11 januari 1895 deed zoon Jan Fockaert de overlijdensaangifte van zijn moeder Rosalie Meirhaeghe, weduwe van Karel Fockaert, die op 93-jarige leeftijd overleden was in haar woning op het gehucht *Ratelinghe* te Wingene.

6. AMELIA MEIRHAEGHE

Geboren te Kanegem op 30 oktober 1804. Amelie Meirhaeghe huwde met **KAREL VAN HOLLEBEKE**, met wie ze te Wingene ging wonen. Amelie Meirhaeghe overleed op 69-jarige leeftijd te Wingene op 15 oktober 1873. In de overlijdensakte wordt ze omschreven als *bijzondere*, wat betekent dat ze er warmpjes inzat.

7. JAN MEIRHAEGHE

Geboren te Kanegem op 27 maart 1806. Hij overleed te Kanegem als knaap van 10 jaar op 19 juni 1816.

8. ROMANUS MEIRHAEGHE

Geboren te Kanegem op 30 september 1807. **volgt onder XX.11.**

9. SABINA MEIRHAEGHE

Geboren te Kanegem op 17 januari 1809. Sabine Meirhaeghe huwde te Egem op 17 april 1846 met **PIETER RENIER**. De bruidegom werd te Wingene geboren op 18 oktober 1814 als zoon van Eugene Renier en Barbara Verhaeghe.

---

¹⁴ RAK, Registratie en Domeinen, Tielt, nr 303, notaris Libbrecht.

Het echtpaar vestigde zich als landbouwers te Wingene. Op 3 februari 1895 deed zoon Eugene Renier de overlijdensaangifte van zijn moeder Sabine Meirhaeghe, weduwe van Pieter Renier, die op 85-jarige leeftijd overleed in haar woning op het gehucht 't Raaksche te Wingene.

10. KAREL LODEWIJK MEIRHAEGHE

Geboren te Kanegem op 5 december 1810.

volgt onder XX.12.

11. AUGUSTINUS MEIRHAEGHE

Geboren te Kanegem op 26 augustus 1812. Augustin Meirhaeghe huwde op 36-jarige leeftijd te Egem op 20 november 1846 met de 41-jarige **ROSALIE VANLUCHENE**. De bruid werd te Egem geboren op 19 augustus 1805 als dochter van Jacobus Vanluchene en Maria Joanna Christiaens. Zij was de dochter uit *Het Gemeentehuis*, de herberg in het Centrum van Egem die, als naar gewoonte in die tijd, ook als gemeentehuis dienst deed.

Augustin Meirhaeghe, die in 1844 veldwachter was geworden en ook officieus fungeerde als ambtenaar van de Burgerlijke Stand, vertoefde dus beroepshalve vaak in *Het Gemeentehuis* en leerde op die manier zijn echtgenote kennen. Zij kregen twee dochters die allebei met een Spriet huwden die allebei hoefsmid waren :

a. MELANIE MEIRHAEGHE

Geboren te Egem op 29 augustus 1847. Zij huwde te Egem op 1 oktober 1880 met **LEONARD SPRIET**, zoon van Jan Spriet en Dorothea Van Severen. Zij vestigden zich te Wingene waar Leonard Spriet het beroep van hoefsmid uitoefende. Melanie Meirhaeghe overleed op 86-jarige leeftijd te Wingene op 17 april 1934.

b. JULIANA MARIA MEIRHAEGHE

Geboren te Egem op 26 december 1848. Zij huwde met **CHARLES SPRIET**, hoefsmid in de Paardestraat te Egem. Juliana Meirhaeghe overleed op 97-jarige leeftijd te Roeselare op 14 maart 1945.

Veldwachter Meirhaeghe werd in 1851 bevorderd tot brigadier-veldwachter, functie die hij uitoefende tot in 1887. Rosalie Vanluchene was winkelierster. Augustin Meirhaeghe overleed te Egem op 4 februari 1890 in zijn 77ste levensjaar. Op zijn rouwzantje lezen we : "*Brigadier Veldwachter van Eeghem gedurende 46 jaren en vereerd met het erekruis van 1ste klas*". Zijn echtgenote Rosalie Vanluchene overleed drie jaar later te Egem op 28 oktober 1893.

12. YVO MEIRHAEGHE

Geboren te Kanegem op 15 maart 1814. *Landman* Yvo Meirhaeghe huwde te Dentergem op 11 september 1845 met *spinette* (spinster) **MARIA FRANCISCA BLONDEEL**. Zij werd te Dentergem geboren op 9 september 1821 als dochter van Jan Francies Blondeel en Eugenie Huys. Het kinderloze echtpaar vestigde zich als landbouwers te Dentergem op het gehucht *Katteknok nr. 12*, waar Yvo Meirhaeghe overleed op 23 januari 1881. Zijn weduwe Maria Francisca Blondeel overleed te Dentergem op 12 juni 1887.

13. ANGELUS MEIRHAEGHE

Geboren te Kanegem op 8 december 1815.

volgt onder XX.13.

14. JAN MEIRHAEGHE

Geboren te Kanegem op 27 juni 1819. *Landsman* Jan Meirhaeghe huwde te Wingene op 27 augustus 1847 met *landbouwster* en *naaister* **COLETA DE TAVERNIER**. De bruid werd geboren te Wingene op 28 juli 1823 als dochter van Amandus De Tavernier en Francisca Bogaert. Bruidegom en bruid ondertekenden de huwelijksakte. Het echtpaar vestigde zich te Pittem waar hun enig kind geboren werd :

a. **JAN MEIRHAEGHE**, geboren te Pittem op 19 november 1848.

Vader Jan Meirhaeghe overleed op 29-jarige leeftijd te Pittem op 30 juli 1848, geen vol jaar na zijn huwelijk en vier maand vóór de geboorte van zijn zoontje... Weduwe Coleta De Tavernier vertrekt in 1849 naar Wingene waar ze op 30 februari 1850 huwde met *kuiper* en *herbergier* **Francies Verstraete**. Zij overleed te Wingene op 23 februari 1858.

Jan Jacob Meirhaeghe overleed te Egem op 19 februari 1840. Hij werd 67 jaar oud. Drie jaar later overleed Monica Colpaert te Egem, op 31 juli 1843. Onder hun nakomelingen trad een late naamswijziging op. De meerderheid droeg voortaan de familienaam **Meerhaeghe**.

TAK D

TAK D

XIX.9. PETRUS JOSEPHUS MEIRHAEGHE

Pieter Joseph (Petrus Josephus) Meirhaeghe werd te Ruiselede geboren op 15 januari 1782 als zesde kind van Augustinus Meirhaeghe en Maria Josepha Lanckriet (XVIII.6). Pieter Joseph zag zeven van zijn negen broers en zussen heel jong sterven.

In het jaar 1802 treffen we zijn naam aan op de "*liste générale alphabétique pour l'an 11 de tous les conscrits de la commune de Ruysselede de la ditte année*". Hij werd dus opgeroepen om zijn legerdienst te vervullen in de legers van Napoleon Bonaparte. We vonden geen informatie over hoe het hem vergaan is en aan welke Europese veldtochten hij deelgenomen heeft. Hij keerde blijkbaar heelhuids uit dit riskant avontuur terug, want op 22 mei 1807 huwde hij te Ruiselede met **REGINA SCHOONAERT**. De bruid werd te Ruiselede geboren op 9 oktober 1779 als dochter van Emanuel Francies Schoonaert en Maria Anna Verlinde. Eén jaar later werd hun enige zoon geboren :

1. CHARLES LOUIS MEIRHAEGHE

Geboren te Ruiselede op 16 mei 1808.

volgt onder XX.14.

Moeder Regine Schoonaert overleed een tiental dagen later te Ruiselede op 25 mei 1808 aan de gevolgen van deze bevalling. Ze was dan 29 jaar oud. Wever, dagloner en arbeider Pieter Joseph Meirhaeghe bleef weduwnaar tot hij op 49-jarige leeftijd te Ruiselede overleed op 30 november 1831 in zijn woning op de *Strokotwijk*.

XIX.10. CONTANTINUS MEIRHAEGHE

Constant Meirhaeghe werd te Aalter geboren op 22 maart 1780 als eerste kind van Jacobus Franciscus Meirhaeghe en Barbara De Waele (XVIII.7).

Hij huwde op 28-jarige leeftijd te Lotenhulle op 27 april 1808 met **ANNA CATHARINA VAN PARIJS**. De bruid werd te Aalter geboren op 18 maart 1784 als dochter van Joseph Van Parijs en Maria-Theresia Vandendriessche. Bruid en bruidegom kunnen de huwelijksakte niet ondertekenen. Het paar vestigde zich aanvankelijk te Lotenhulle, verhuisde later naar

Poeke en tenslotte naar Aalter. Constant Meirhaeghe verdiende de kost als landman, dagloner, wever en werkman ; Anna Catharina Van Parijs is *dienster* en spinster. Van hen werden zes kinderen geboren :

1. MARIA THERESIA MEIRHAEGHE

Geboren te Lotenhulle op 3 maart 1809. Zij huwde met **IVO DE GRAEVE**, die te Lotenhulle overleed op 25.8.1863.

2. ROSALIA MEIRHAEGHE

Geboren te Lotenhulle op 14 februari 1812 en als kind van twee jaar te Poeke overleden op 12 januari 1814.

3. EUGENIE MEIRHAEGHE

Geboren te Poeke op 26 november 1814.

4. JAN-BAPTISTE MEIRHAEGHE

Geboren te Poeke op 15 juni 1818.

volgt onder XX.15.

5. JOANNES FRANCISCUS MEIRHAEGHE

Geboren te Poeke op 4 februari 1822. Woonde in 1845 te Lotenhulle.

6. COLETA MEIRHAEGHE

Geboren te Lotenhulle op 4 september 1825. Spinster Coleta Meirhaeghe huwde te Aalter op 2 april 1856 met de 37-jarige werkman **EDUARD VANDERMOERE**. De bruidegom werd op 30 december 1818 te Ursel geboren als buitenechtelijk kind van Marie Vandermoere. Coleta Meirhaeghe overleed op 35-jarige leeftijd te Aalter op de wijk *Kattewegel* op 13 november 1860.

Constant Meirhaeghe overleed te Aalter op 31 maart 1846 (66 j). Zijn weduwe Anna Catharina Van Parijs volgt hem twee jaar later op 5 juli 1848 (64 j).

XIX.11. JAN-BAPTISTE MEIRHAEGHE

Jan-Baptiste Meirhaeghe werd geboren te Aalter op 25 februari 1792 als jongste kind van Jacobus Franciscus Meirhaeghe en Barbara De Waele (XVIII.7). Op tweejarige leeftijd was het zoontje ouderloos en het werd opgevoed bij zijn oom en tante Willem Dewulf en Isabella Meirhaeghe.

Hij huwde een eerste maal op 22-jarige leeftijd te Ruiselede op 15 augustus 1814 met **SOPHIE VAN GLABEKE**. De bruid werd te Poeke geboren op 3 februari 1789 als dochter van Pieter Frans Van Glabeke en Angela Van Assche. Bruidegom en bruid waren ongeletterd en konden "*door onkunde*" de huwelijksakte niet ondertekenen.

Het echtpaar vestigde zich aanvankelijk te Ruiselede op het gehucht *Axpoele*. Omstreeks 1827 verhuisde het gezin naar Aalter waar ze respectievelijk op de wijk *Kattewegel* en *Biezemveld* een *kortwoonst* betrokken. Om in het onderhoud te voorzien van zijn...achtien kinderen, verdiende vader Jan-Baptiste het karige dagelijks brood als wever, werkman, arbeider, daghuurman en later als winkelier.

Uit dit eerste huwelijk worden acht kinderen geboren :

1. COLETA MEIRHAEGHE

Geboren te Ruiselede op 12 juni 1815. Coleta Meirhaeghe huwde een eerste maal met **AMANDUS DIERICKX** die te Aalter overleed op 9 september 1847. Een jaar later hertrouwde Coleta Meirhaeghe te Aalter op 13 november 1848 met de 42-jarige werkman **FERDINAND DE KEUCKELAERE**, geboren te Kanegem op 20 juli 1806 als zoon van Jan Francies De Keuckelaere en Francisca Giluwie. Bruidegom en bruid waren ongeletterd.

2. CHARLES LOUIS MEIRHAEGHE

Geboren te Ruiselede op 23 januari 1817. volgt onder XX.16.

3. CONSTANTIN MEIRHAEGHE

Geboren te Ruiselede op 8 september 1819. volgt onder XX.17.

4. FERDINAND MEIRHAEGHE

Geboren te Ruiselede op 7 oktober 1821. volgt onder XX.18.

5. IVO MEIRHAEGHE

Geboren te Ruiselede op 19 februari 1824. *Werkman* Ivo Meirhaeghe overleed op 26-jarige leeftijd te Aalter op 25 oktober 1850.

6. BLONDINA MEIRHAEGHE

Geboren te Ruiselede op 17 februari 1826. Blondina Meirhaeghe huwde te Aalter op 21-jarige leeftijd te Aalter op 2 juni 1847 met **BERNARD VANDE SOMPELE**, geboren te Aalter op 17 januari 1820 als zoon van Pieter Vande Sompele en Coleta Debrauwere. Op het ogenblik van hun huwelijk verbleven bruidegom en bruid als werkman en fabriekswerkster te Marcq-en-Baroeil in Noord-Frankrijk. Ze kwamen dus snel even overwippen naar hun geboortedorp om er te huwen om daarna opnieuw te vertrekken naar de Nord, waarheen ook Blondina's broers emigreerden (zie verder : generatie XX). Later verhuisde het echtpaar naar Roubaix waar Blondina Meirhaeghe overleed op 16 februari 1875, daags vóór haar 49ste verjaardag.

7. BRUNO MEIRHAEGHE

Geboren te Aalter op 11 oktober 1828 en er één maand later overleden op 11 november 1828.

8. CAROLUS LUDOVICUS MEIRHAEGHE

Geboren te Aalter op 10 december 1829 en er 19 maanden later overleden op 3 augustus 1831.

Moeder Sophie Van Glabeke overleed te Aalter op 3 oktober 1832. Ze werd geen 44 jaar oud. Weduwnaar Jan-Baptiste Meirhaeghe hertrouwde zeven jaar later te Aalter op 10 april 1839 met de 30 jaar jongere spinster en naaister **BARBARA DEVLIEGHER**. De bruid werd te Aalter geboren op 4 december 1820 als dochter van Francies Devliegheer en Joanna Catharina Verhaeghe. Bruidegom en bruid zijn respectievelijk 47 en 18 jaar jaar oud! Uit dit tweede huwelijk werden te Aalter nog tien kinderen geboren :

9. MELANIA MEIRHAEGHE

Geboren te Aalter op 24 februari 1840 en er twee jaar later overleden op 4 augustus 1842.

10. ROSALIA MEIRHAEGHE

Geboren te Aalter op 29 oktober 1841.

11. VIRGINIA MEIRHAEGHE

Geboren te Aalter op 17 oktober 1843. *Werkvrouw* Virginie Meirhaeghe huwde te Aalter op 17 januari 1866 met *dienstbode* en *landwerkman* **CHARLES-LOUIS DEPOORTER**, geboren te Lotenhulle op 1 oktober 1833 als zoon van Leo Depoorter en Seraphina Moentjens. Bruidegom en bruid waren ongeletterd. Virginie Meirhaeghe, *huiswerkster*, overleed te Aalter op 18 februari 1903. Ze werd 59 jaar oud.

12. EDWARD MEIRHAEGHE

Geboren te Aalter op 17 februari 1846 en er als kind overleden op 12 december 1849.

13. AUGUSTE MEIRHAEGHE

Geboren te Aalter op 10 mei 1848 en er 7 maand later overleden op 24 december 1848.

14. CAMILLE MEIRHAEGHE

Geboren te Aalter op 27 november 1849.

volgt onder XX.19.

15. JOSEPH MEIRHAEGHE

Geboren te Aalter op 24 oktober 1852.

16. FRANCISCUS MEIRHAEGHE

Geboren te Aalter op 6 januari 1855 en binnen de maand overleden op 26 januari 1855.

17. ALPHONSE MEIRHAEGHE

Geboren te Aalter op 8 mei 1856.

volgt onder XX.20.

18. MARIE MATHILDE MEIRHAEGHE

Geboren te Aalter op 27 juli 1858. Zij huwde wellicht met wever **EDOUARD VAN BUNDEREN**.

Vader Jan-Baptiste Meirhaeghe was 66 jaar wanneer zijn 18de en laatste kind geboren werd. Hij overleed als dagloner te Aalter op het gehucht *Biesemveld* op 8 augustus 1861 en werd 69 jaar oud. Eén jaar later hertrouwde zijn 42-jarige weduwe, Barbara Devliegheer, te Aalter op 27 augustus 1862 met de 36-jarige dienstknecht **Charles Louis Blijaert**. Hij werd te Ruiselede geboren op 22 december 1825 als zoon van Jacob Blijaert en Anna Catharina Dedobbelaere. Het echtpaar verliet Vlaanderen en ging de naar Noord-Frankrijk geëmigreerde kinderen achterna. Barbara Devliegheer overleed op 81-jarige leeftijd te Roubaix op 30 april 1902.